

UNIVERZITA KARLOVA

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Význam manželství z pohledu současné mladé generace

**The importance of marriage from the perspective of the current
young generation**

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PhDr. Ivana Nováková

Autor:

Bc. Marie Moudrá

Praha 2021

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PhDr. Ivaně Novákové za pomoc a rady při konzultacích, které mi pomohly tuto diplomovou práci zkompletovat. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří mi umožnili získat potřebné informace k vypracování praktické části diplomové práce. Také děkuji celé své rodině a přátelům za podporu a trpělivost po celou dobu mého studia.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou prací „Význam manželství z pohledu současné mladé generace“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Bc. Marie Moudrá

Anotace

Tato diplomová práce se zabývá významem manželství z pohledu současné mladé generace. V teoretické části se zaměřujeme na manželství u nás – manželství v období komunismu a po roce 1989. Dále se věnujeme formám uzavření manželského svazku a také aspektům, které ovlivňují pohled na institut manželství. Následně se zabýváme obdobím mladé dospělosti, kde se dále věnujeme psychickému a tělesnému vývoji, který s tímto obdobím souvisí. Také se zaměřujeme na partnerské vztahy v mladé dospělosti a v závěru teoretické části se věnujeme manželskému poradenství a manželským terapiím. Výzkumná část se zaměřuje na význam manželství či partnerství v mladé dospělosti. Zjišťovali jsme, co mladí dospělí považují za hlavní účel uzavření institutu manželství a také na to, jaké jsou podle nich nejčastější důvody, kvůli kterým dochází k rozpadu manželství.

Klíčová slova

Manželství, partnerství, mladá dospělost, poradenství, terapie

Annotation

This diploma thesis deals with the importance of marriage from the perspective of the current young generation. In the theoretical part we focus on marriage in our country - marriage in the period of communism and after 1989. We also focus on the formal conclusion of marriage and other aspects that affect the view of the institute of marriage. Subsequently, we deal with the period of young adulthood, where we also focus on mental and physical development, which is related to this period. Focus on relationships in young adulthood and at the end of the theoretical part, devote yourself to marriage counseling and marital therapy. The research part focuses on the importance of marriage or partnership in young adulthood. We found out what young adults consider to be the main purpose of marriage and what they think are one of the several reasons that influence the decision to break up a marriage.

Keywords

Marriage, partnership, young adulthood, counseling, therapy

Obsah

Obsah	5
Seznam zkratek.....	7
Úvod.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. Historický vývoj manželství	10
1.1. Nejstarší civilizace	10
1.2. Otrokářská společnost.....	10
1.3. Nástup křesťanství	11
1.4. Manželství ve feudalismu	12
1.5. Kapitalismus	12
2. Manželství u nás	14
2.1. Období komunismu.....	14
2.2. Manželství po roce 1989.....	15
3. Manželství	17
3.1. Definice manželství	17
3.2. Formy uzavření manželského svazku	17
3.3. Manželské majetkové právo a společné jmění manželů	18
3.4. Aspekty ovlivňující pohled na manželství.....	18
3.5. Výhody a nevýhody manželství.....	20
4. Jiné formy partnerského soužití	22
4.1. Nesezdané soužití	22
4.2. Registrované partnerství	24
5. Zánik manželství	26
5.1. Rozvod manželství	26
5.2. Způsoby rozvodu manželství	27
5.3. Vývoj rozvodovosti.....	28
6. Období mladé dospělosti a partnerský vztah	30
6.1. Psychický vývoj	31
6.2. Tělesný vývoj	32
6.3. Profesní role.....	32
6.4. Partnerství v mladé dospělosti	35
6.4.1. Výběr partnera a očekávání	36
7. Fáze partnerského vztahu	39

7.1.	Vývoj vztahu v čase	40
7.2.	Manželská krize.....	40
7.3.	Řešení partnerské krize	41
8.	Manželské poradenství a manželská terapie.....	43
8.1.	Manželské poradenství	43
8.2.	Manželská terapie.....	43
II. PRAKTICKÁ ČÁST		
9.	Úvod do výzkumu	45
9.1.	Výzkumná metoda	45
9.2.	Provedení výzkumu	45
9.3.	Cíl výzkumného šetření	46
9.4.	Stanovení výzkumného problému	46
9.5.	Cílová skupina	46
9.6.	Hypotézy.....	46
9.7.	Přehled získaných výsledků a jejich interpretace.....	47
9.8.	Korelační analýza	73
9.9.	Vyhodnocení hypotéz.....	74
10.	Diskuse.....	76
10.1.	Implikace výzkumu.....	78
10.2.	Limity studie	79
10.3.	Doporučení pro budoucí studie	79
Závěr		80
Seznam použité literatury		82
Přílohy		89
Abstrakt		93

Seznam zkratek

N	Počet respondentů
Sig.	Signifikance F-testu
SPSS	Statistical Package for the Social Sciences

Úvod

Institut manželství je v dnešní době stále diskutované téma. Jedná se o důležité rozhodnutí v partnerském životě a tato práce se zaměřuje na to, jaký názor a pohled na tento fenomén má současná mladá generace. V dnešní době uzavírá manželství stále méně párů. Některé páry odkládají sňatek na pozdější dobu nebo nejsou sezdány vůbec. Mnoho lidí žije v nesezdaném soužití, které uznávají jako plnohodnotný vztah, s čímž souvisí i pokles sňatečnosti. Manželství v současné době, tudíž nepředstavuje jedinou společensky přijímanou formu partnerského soužití.

Teoretická část se nejprve zaměřuje na historii manželství – od nejstarší civilizace po kapitalismus. Dále jsme se snažili vytvořit stručný koncept toho, jak se v jednotlivých dobách proměňovala instituce manželství. Také se zabýváme manželstvím u nás, zejména manželstvím v období komunismu a po roce 1989. Zaměřujeme se zde na význam sňatečnosti a také na změny, ke kterým došlo po pádu komunistického režimu. Následně se práce zabývá definicí manželství, formami manželského svazku, významem manželského majetkové práva a společným jměním manželů. Manželství má své výhody i nevýhody, které jsou v práci zmíněny, stejně jako aspekty, které ovlivňují postoje k manželství. Zmiňujeme také nesezdané soužití a registrované partnerství. Vzhledem k případným neshodám může být důsledkem uzavření manželství rozvod, u kterého je důležité se zaměřit na vývoj rozvodovosti v České republice. Poté přecházíme k období mladé dospělosti, kde je popsán psychický a tělesný vývoj, který souvisí s mladou dospělostí. V práci se zaměřujeme na partnerství v období mladé dospělosti, na fáze partnerského vztahu a následně na krize, které se mohou v partnerských vztazích vyskytnout. V závěru teoretické části pojednáváme o manželském poradenství a manželských terapiích. V praktické části se zaměřujeme institut manželství z pohledu mladých dospělých. Výsledky nám ukázaly například to, že nejdůležitějším důvodem pro uzavření sňatku je pro naše dotazované láska k druhému partnerovi, po kterém požadují především upřímnost a příjemné jednání.

Cílem této diplomové práce je uvedení do problematiky institutu manželství. Naším záměrem je zjistit, zda mladí dospělí chápou manželství jako přirozený vývoj vztahu či závazek, do kterého nechtějí vstupovat. Pro každou generaci je význam manželství rozlišný, a proto jsme se zaměřili na názory mladých dospělých, kteří k tomuto rozhodnutí dospívají

nejčastěji. Dále se zabýváme nesezdaným soužitím, které je, jak je již výše uvedeno, v dnešní době vnímáno jako plnohodnotný vztah dvou lidí, tudíž cílem je také zjistit, jaké názory na tuto formu soužití zaujímají mladí dospělí.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. Historický vývoj manželství

1.1. Nejstarší civilizace

Manželství se vyvinulo až postupem doby, tudíž rozhodně neprovází lidstvo od samého počátku. Manželství je produktem historického vývoje a vzniká teprve tehdy, kdy to umožní společenskovo výrobní vztahy. Je tedy vázané na postupný rozvoj nejen společenského života lidí, ale i na výrobní hodnoty. Prvotní funkcí manželství je reprodukce, která slouží k udržení lidského rodu. V době prvotně pospolné se začaly formovat kolektivy společného původu. Začali vznikat rody a skupiny pokrevně příbuzných osob. První formou manželství bylo, tzv. „manželství skupinové“, kdy se *„rody začínají rozdělovat na skupiny, uvnitř kterých je sexuální styk nadále neomezený, avšak navenek, mezi příslušníky různých takových skupin, přestává již být obvyklý. Vzniká tím uvnitř rodu první forma manželství, tzv. manželství skupinové, které je manželskou formou příznačnou pro rodovou společnost pro celou dobu jejího trvání“* (Klabouch, 1962, s. 12-13).

Postupem času se rody začínaly přetvářet na velkorodiny, které byly postaveny na matkách. Děti měly daleko těsnější pouto k matčinu bratru než k vlastnímu otci. Vzhledem k sexuální zdrženlivosti manželského styku ve skupinovém manželství se na delší dobu stalo pravidlem spojení jednoho muže a ženy, tudíž párové spojení. Manželé společně zpravidla nebydleli. Každý žil ve svém rodu a jen málokdy se setkávali. Teprve později se stalo běžné, že muž přicházel na delší dobu žít do rodu své ženy. Matriarchát byl zvrácen v patriarchát tehdy, když muž vzhledem k nabytému bohatství dosáhl v rodině významnějšího postavení, než měly ženy (Klabouch, 1962).

1.2. Otrokářská společnost

Klabouch (1962) uvádí, že proces rozkladu společnosti prvotně pospolné nedocházelo ve všech zemích současně. Vznikání společenských tříd, soukromého vlastnictví a vytvoření státu můžeme pozorovat ve Starém Egyptě a v Mezopotámii přibližně ve 3. tisíciletí př. n. l.

„V rané otrokářské společnosti podobně jako v jiných soustavách, které se vyvinuly bezprostředně ze společnosti prvotně pospolné je monogamie oslabována ještě přežitky starších manželských forem, které mají podle konkrétních okolností více či méně životnosti,

ale které dočasně toleruje i právní řád“ (Klabouch, 1962, s. 25). V této době u mnoha národů neexistovala žádná omezení v sexuálním styku ani u žen, dokud nebyly provdány. Až v případě sňatku se realizovala moc mužova nad ženou a začínala její povinnost věrnosti.

„Náboženství a morálka otrokářských národů se stává mocnou ideologickou oporou despotie mužů: méněcennost ženy je odůvodňována již v učení o stvoření člověka (židovský mýtus o stvoření Evy z žebra Adamova je toho klasickým příkladem) a někde (jako např. v Avestě, náboženském textu starých Peršanů) se přímo přikazuje, aby žena uctívala svého muže jako boha a každý den se k němu modlila“ (Klabouch, 1962, s. 27). V otrokářské společnosti nebylo z pohledu otroků příliš prostoru pro rozvoj manželské a rodinné instituce. Otroci byly majetkem otrokáře a ten si s nimi mohl zacházet, jak chtěl. Otrokyně se nemohly sdružovat s otroky jako ostatní lidé a zakládání rodin jim nebylo umožňováno.

Řecko a Řím

Podle Galána (2003) se v řeckém prostředí muž ženil kolem třicátých let života s dospívající pracovitou pannou. Výchova dětí patřila do ženských kompetencí. Manželství byla soukromá smlouva mezi mužem, který se ženil a mezi tím, kdo nevěstu přenechával, např. otec nebo bratr dívky. Goody (2006) uvádí, že sňatky blízkých příbuzných v raném Římě a Řecku byly povoleny, přesto, že nebyly běžné. Důležitou roli v manželství představovalo věno. Sloužilo k tomu, aby ženy dostávaly podíl z manželského fondu svých rodičů, a to je jedním z důvodů, proč se některé sňatky uzavíraly v rámci blízkého příbuzenstva. Systém věna v Římě sloužil k tomu, aby uchránil ženu před drastickými ekonomickými následky rozvodu nebo ovdovění.

1.3. Nástup křesťanství

Podle Goodyho (2006) zavedla církve po nástupu křesťanství nová pravidla pro manželství. Hlavní změnou byl zákaz sňatků blízkých příbuzných, nejen pokrevních, ale i duchovních. Duchovní příbuzenství vznikalo na základě systému kmotrovství. Církve s těmito svazky nesouhlasila, jelikož prosazovala, aby věřící odkazovali své majetky církvi, což by v případě uzavření manželství blízkých příbuzných nebylo možné. Tyto svazky, byli poté nazýváni jako incestní. Další radikální změnou, kterou křesťanství přineslo byl zákaz rozvodů. Tento zákaz měl sloužit k tomu, aby lidé vstupovali do manželství natrvalo.

1.4. Manželství ve feudalismu

Podle Klaboucha (1962) přinesl feudalismus nové podmínky pro manželství a rodinu. V otrokářském prostředí bylo pro pracující ve výrobě založení rodin nemožné. Překonáním otroctví vznikla možnost života v manželských a rodinných vztazích i přímým pracovníkům ve výrobě. Manželství byla sice spoutána různými omezeními, která vyplývala z práv feudálů nad jejich osobami. Nicméně nezacházeli, tak daleko, aby vznik manželství a rodiny se u nich vylučovalo. Feudální společnost má patriarchální charakter a monogamie je zde převládající manželskou formou.

Nodl (2014) uvádí, že v sociálním i právním slova smyslu vedlo uzavření sňatku ke vzniku nejnižší, základní organizační jednotky, které existovaly v rámci středověké společnosti. Manželství se z volné a soukromé dohody přetvořilo na dobrovolný svazek dvou osob, uzavíraný před Bohem a požehnaný knězem. Předpisy a rituály, které byly spojené s manželstvím se týkaly všech vrstev křesťanské společnosti od šlechticů po obyvatele venkova.

„Uvažování středověkých vesničanů, měšťanů i šlechticů bylo z tohoto hlediska mnohem jednodušší a přímočařejší. Na jedné straně přijímali určitá „přirozená tabu“, promítající se především v odmítání incestních a homosexuálních vztahů a na druhé straně, svým způsobem nepřímo a na základě „selského rozumu“ akceptovali prapůvodní představu církve, podle níž manželství bylo sociální nutností, jež mohla alespoň částečně odstranit hříšné nebezpečí pohlavního styku“ (Nodl 2015, s. 84).

Manželství se stalo jakousi schránou, ve které bylo možné provozovat pohlavní styk pouze za účelem plození dětí. Pohlavní styk mimo manželství byl považován za hřích (Nodl, 2015).

1.5. Kapitalismus

Koncem osmnáctého a počátkem devatenáctého století, kdy probíhala průmyslová revoluce se buržoazie domáhala rovnosti všech lidí před zákonem, kde se snažila především odstranit nesčetná omezení, která vytvořil feudální řád a redukovat počet manželských překážek. Na manželství bylo nahlíženo jako na smlouvu, která již není výrazně odlišná od církevní jurisdikce a zlepšuje právní postavení žen a dětí. Rozvod se stával postupem času dostupným pro stále více párů, tudíž začaly být možné i opakované sňatky a nesezdané

soužití partnerů. Ve většině evropských zemích se plodnost žen v letech 1890-1920 výrazně snížila (Goody, 2000).

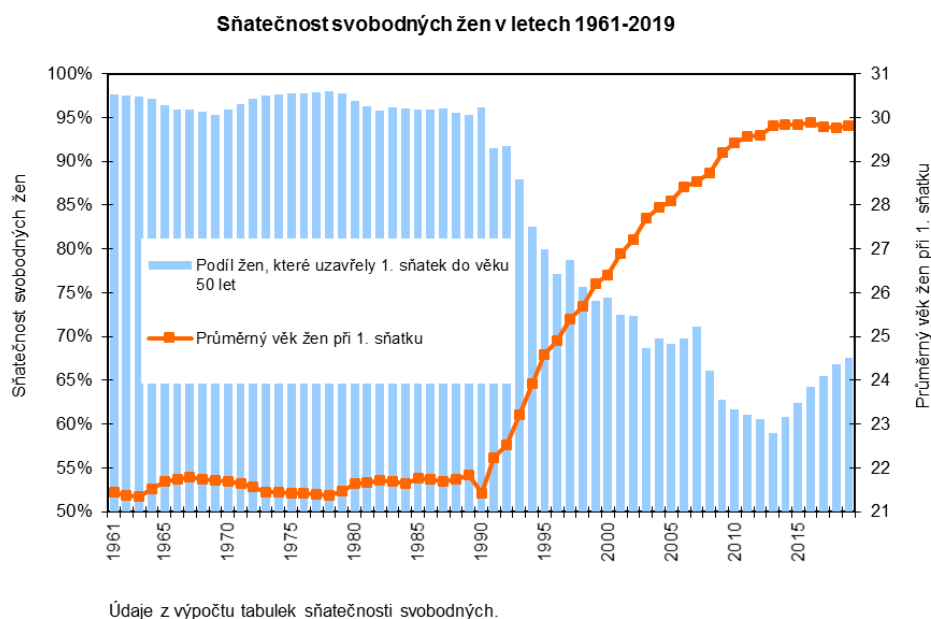
2. Manželství u nás

2.1. Období komunismu

Sňatečnost se podle Kučery (1994) udržovala na příznivé úrovni. Přibývalo sňatků velmi mladých svobodných snoubenců, kterým bylo méně než 22 let u žen a 25 let u mužů. Vzhledem k časným sňatkům a rostoucí nestabilitě rodiny, která měla další příčiny se začala trval zvyšovat rozvodovost. Existovaly výjimky, kdy do manželství mohli vstoupit osoby mladší, po dosažení věku 16 let. Bylo to možné jen ze závažných důvodů (většinou kvůli těhotenství snoubenky). Mladí lidé byli lehkovážní a uzavíraly sňatky po krátké známosti. Pro některé z nich byl sňatek prvním samostatným životním krokem. V poválečném období se počet uzavřených sňatků za rok pohyboval mezi 63-99 tisíc. V roce 1973 se počet sňatků zvýšil na 99,5 tisíc. Velký vzestup nastává v roce 1990, který byl reakcí na připravené zrušení výhodných novomanželských půjček od ledna 1991.

Šalamounová a Chaloupková (2004) tvrdí, že po sňatku mladých párů následovalo v krátké době narození potomků, nejčastěji dvou. Rozvody se staly přijímaným řešením manželských neshod. Soužití dvou lidí, aniž by spolu uzavřeli sňatek, bylo tolerováno spíše u lidí, kteří již v manželství byli. Pro mladé lidi, kteří se rozhodli uzavřít manželství existovaly výhodné novomanželské půjčky, snazší možnosti pro získání bytu apod. Nízký věk při vstupu do manželství zapříčinilo několik faktorů, mezi hlavní důvody patřil tlak společnosti, který v té době netoleroval postavení svobodné ženy a nedostatek antikoncepce na trhu. Mnohé páry se tedy braly proto, že čekaly přírůstek do rodiny.

Graf č. 1: Sňatečnost svobodných žen.

Zdroj: www.czso.cz

Z grafu lze zjistit, že sňatečnost v letech 1961 až 1990 přesahovala více než 95 % s průměrným věkem žen pod 22 let.

2.2. Manželství po roce 1989

Podle Chaloupkové a Šalamounové (2004) došlo po pádu komunistického režimu k přeměně reprodukčního chování. Jedinci, kteří začali dorůstat v nových ekonomických podmínkách, vstup do manželství a rození potomků oddalují nebo úplně odmítají. Začal růst podíl dětí, které se rodí neprovdaným matkám. Přes to, že manželství mnoho lidí zavrhuje, míra rozvodovosti stále roste. Za hlavní důvod těchto změn se mohou považovat hodnotové orientace nejmladší generace. Mladá generace má liberálnější přístup k manželství, je celkově tolerantnější k nesezdanému soužití i k rozvodu. Klade se větší důraz na svobodu a na rovnost mužů a žen.

Nešporová (2006) uvádí, že v západním světě došlo k radikálním proměnám rodiny, které lze vnímat jako ústup od tradiční (patriarchální) rodiny k rodině moderní nebo postmoderní. Došlo ke snížení významu širší rodiny, a naopak se častěji vyskytují rodiny semknuté do menších celků, které zahrnují jen rodiče a jejich děti do určitého věku. Velmi časté je soužití, které nepředchází manželství. Toto soužití je oblíbené a rozšířené mezi bezdětnými páry. V České republice se forma nesezdaného soužití začala rozšiřovat od

devadesátých let minulého století. Další změnou bylo snížení počtu porodů, a naopak výrazněji narostl počet rozvodů a rozchodů. Většina obyvatelstva v západních společnostech nyní nepovažuje sňatek za nutný krok. Manželství je řešením tehdy, kdy lidé touží po dítěti.

Tabulka č.1: *Počet uzavřených sňatků od roku 1974 do roku 2009.*

Rok	Počet sňatků celkem
1974	98 048
1979	84 496
1984	81 714
1989	81 458
1994	58 440
1999	53 523
2004	51 447
2009	47 862

Zdroj: Vlastní zpracování podle údajů ČSÚ (Obyvatelstvo – roční časové řady)

Z tabulky je zřejmé, že počet uzavřených sňatků po roce 1989 se výrazně snížil. Roční počty sňatků se z více než 80-90 tisíc snížily na úroveň kolem 50 000 uzavřených sňatků.

3. Manželství

3.1. Definice manželství

Co tedy manželství je? Zákon 89/2012 Sb. občanského zákoníku uvádí, že manželství je trvalý svazek muže a ženy, vzniklý svobodným a souhlasným projevem vůle.

„Manželství je soužití dvou partnerů opačného pohlaví, kteří se na základě dobrovolného souhlasu rozhodli, že budou společně spravovat nabytý majetek a finance, udržovat své obydlí (byt – domácnost), starat se o výchovu dětí, sexuálně se stýkat (erotická a fyziologická stránka), komunikovat (tj. sdělovat si ústní, písemnou či jinou formou dobré i zlé informace) a trávit volný čas, usnadňovat vznik a realizaci svých zálib (koníčky), vybírat přátele, udržovat vztahy s širší rodinou a starat se o přiměřené duševní a fyzické zdraví.“
(Cibulec, 1984, s. 14)

Podle Jandourka (2001) je manželství právní vztah, který zavazuje muže a ženu ke společnému životu. Západní moderní společnost povoluje jen monogamii, avšak s vyšší mírou tolerance k rozvodům, a poté k uzavírání nového manželství. Současná vyšší nestabilita manželství je ovlivněna několika faktory. Může se například jednat o vysokou sociální mobilitu, emancipaci žen, pochybení při volbě partnera či společenská tolerance rozvodů. Vysoké procento partnerských párů žije v nesezdaných soužitích, ze kterých časem, některé z nich vstoupí do klasického manželství. Mnoho mladých párů odkládá manželství z ekonomických a praktických důvodů (např. studium). Důležité je zmínit, že narůstá počet osob, kteří jsou tzv. single. Do manželství nechtějí vstoupit vůbec, jelikož svobodný život považují za nejvyšší hodnotu.

3.2. Formy uzavření manželského svazku

Sňatek – je jednorázový formální akt, díky kterému společnost dává souhlas se vznikem manželství a jemu odpovídajícím reprodukčním chováním, přesněji řečeno se založením rodiny. Sňatkem se mění rodinný stav zúčastněných a zasahuje i do struktury původních rodin. Tento akt je významnou demografickou událostí a jedním z nejdůležitějších mezníků rodinného a životního cyklu. Uzavření sňatku představuje i mnoho pravidel dané společností, které je třeba dodržovat. Univerzálně platným pravidlem je zákaz incestu.

Příprava na sňatek je od pradávna spojována s nejrůznějšími rituály, zvyklostmi, pověrami, náboženskými normami. (Pavlík, 1993, s. 35-36)

Podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku lze v České republice uzavřít manželství formou občanského nebo církevního sňatku:

Občanský sňatek – prohlášení o manželství lze uzavřít před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva obce, městské části hlavního města Prahy, městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města, které jsou matričním úřadem, a to pouze ve správním obvodu tohoto matričního úřadu.

Církevní sňatek – snoubenci učiní prohlášení o manželství před osobou, která je pověřena oprávněnou církví nebo náboženskou společností.

3.3. Manželské majetkové právo a společné jmění manželů

Manželské majetkové právo – Šínová a Šmíd (2014) uvádí, že manželské majetkové právo je způsob, kterým jsou upravena povinnosti a práva manželů k odlišným skupinám majetku, a to také k majetku, jenž každý z manželů vlastnil před vstupem do manželství. Také k tomu, jenž manželé nabyly společně i jednotlivě v době trvání manželství, jakožto i společným závazkům a právům každého manžela v situaci, kdy manželství zanikne.

Společné jmění manželů – je základním institutem manželského majetkového práva. Společné jmění manželů je utvářeno jak majetkem manželů, tak i dluhy manželů. V České republice může vzniknout jen mezi manžely a je jistým způsobem jen dočasným uspořádáním právních vztahů k majetku manželů, jelikož je spojeno manželstvím a zaniká spolu s ním nebo může zaniknout smrtí jednoho z manželů (Šínová a Šmíd, 2014).

3.4. Aspekty ovlivňující pohled na manželství

Rodinné prostředí

Podle studie Fialové (2000) vyplývá, že rodina, ve které jedinec vyrůstal významně ovlivňuje postoje a názory spojené s výběrem partnera či partnerky, manželstvím a rodičovstvím. Především to závisí na charakteru orientační rodiny – zda jedinec vyrůstal v úplné či neúplné rodině, zda se jeho rodiče rozvedli a také zda pokládá manželství rodičů za šťastné.

Vágnerová (2000) zmiňuje, že potřeba založit rodinu je z velké části ovlivněna dětstvím. Mezi základní princip patří způsob prožití dětské role a chování rodičů. Dítě může chápat model rodičů jako pozitivní vzor, kterým se v budoucnu touží stát. Jestliže se rodičovský vzor hodnotí negativně, navozuje tím odlišný postoj k rodičovství. Je možné, že v některých případech má nová, prokreační rodina korektivní funkci, ve smyslu nápravy negativních zážitků. Jedinec se posléze může pokusit vytvořit takovou rodinu, kterou si ve svém dětství přál.

Vzdělání

Fialová (2000) uvádí, že v současné době se výrazně zvýšil zájem o studium na vysokých školách. A proto mladá generace dokončuje své vzdělání o 3-5 let déle. Mladí lidé věnují mnoho času a energie tomu, aby získali právě vysokoškolské vzdělání. Poté dochází k hledání zaměstnání a budování profesní kariéry. Až posléze přichází správný čas na uvažování o rodině a manželství. Část mladé generace, která vstupuje do institutu manželství okamžitě po ukončení studia je stále menší, což lze vidět na ukazatelích úrovně sňatečnosti.

Kariérní postup

Podle Čermákové (2000) patří budování kariéry mezi důležitý prvek současné společnosti. Vyznačuje se především vysokou snahou dosáhnout, co nejvyššího pracovního postavení. Charakterizuje se mobilitou od nižšího po vyšší pracovní status.

Martínková (2016) uvádí, že stále více mladých žen se po ukončení studia na vysoké škole rozhoduje, jestli se se zaváže rodinným závazkům či se pustí do budování kariéry, čímž tedy odloží mateřství o několik let. Obory, které jsou z hlediska financí výnosnější nezřídka vyžadují další doplňování vzdělání a praxe i po úspěšném dokončení studia.

Ekonomická situace

Podle Českého statistického úřadu (2014) ovlivňují postoje současné mladé generace na manželství nejen změny v dnešní společnosti, ale především ekonomické podmínky. Pro mladé lidi je stále komplikovanější, aby se uplatnili na trhu práce. Založení rodiny a narození dítěte představuje zásadní snížení příjmů domácnosti, riziko obtížného návratu na trh práce a také vzrůstá riziko ohrožení chudobou, zejména u rodin pouze s jedním rodičem. Nízká úroveň zaměstnanosti u osob ve věku do 25 let poukazuje na nedostatečně sladěný

pracovní a studijní život, a to především při studiu na vysokých školách. „V případě rostoucího počtu žen s vysokoškolským vzděláním s předpokládaným delším pobytem v domácnosti s dětmi, vzniká extrémní propast v zaměstnanosti žen.“

Mladá generace nespěchá do uzavření institutu manželství a rodičovství i z toho důvodu, že nezřídka finančně nedosahuje na vlastní bydlení. Vzhledem k tomu, nemůže zabezpečit prostředí pro rodinu. „Podle prvních odhadů bank až 30 procent lidí na hypotéku kvůli náročnějším požadavkům centrální banky nedosáhne“ (Fialková, 2019).

Lux (2021) se ve svém výzkumném projektu zaměřuje na výzkum současných kariér bydlení ve vybraných městech České republiky (Praha, Brno, Pardubice, Olomouc) u mladých lidí N=649, ve věku 18-35 let, kteří se potýkají s prudce rostoucími cenami bydlení a poklesu dostupnosti bydlení. V přehledu zjištění zmiňuje, že většina (71 %) respondentů se domnívá, že dnešní generace mladých lidí, oproti generaci jejich rodičů, zůstává déle bydlet u svých rodičů. Skoro 30 % respondentů tento fakt přičítá jinému životnímu stylu současné mladé generace, ale polovina z nich vidí hlavní příčinu v horší finanční dostupnosti bydlení. Dále uvádí, že respondenti viní z této situace nedostatečnou bytovou a jinou politiku státu, především investiční nákupy bytů, které zvyšují ceny bydlení.

3.5. Výhody a nevýhody manželství

Hamplová (2006) uvádí, že bylo několika sociologickými, psychologickými i lékařskými výzkumy potvrzeno, že život v manželství má pozitivní dopad na subjektivní pocítování štěstí a spokojenosti či na psychickou pohodu (ženatí muži a vdané ženy mají méně trpět úzkostí či depresemi).

Šmolka (2002) tvrdí, že mezi výhodou manželství patří tzv. „rozvodová bariéra“. To znamená, že člověk nemůže z manželství ze dne na den odejít jako z nějakého „neoficiálního“ partnerského soužití a ukončit ho v případě, když ho již nepovažuje za šťastné a spokojené. Nemožnost rychlého rozchodu zabraňuje ukvapeným odchodům např. po hádce. Ztížená možnost rozchodu v manželství se chápe zároveň jako nevýhoda pro toho, kde chce svazek opustit a druhý partner se mu v tom rozhodl bránit.

Další výhodou manželství podle Francové a Dvořákové Závodské (2008) je oproti nesezdanému soužití to, že pravidla vztahu jsou daná a známá. Vztah se musí pravidly řídit a zákon zabraňuje majetkovým nespravedlnostem a chrání práva „slabších“ a „závislých“

např. těch, co nevydělávají peníze či se starají o dítě. Po uzavření institutu manželství se upravují majetkové vztahy mezi manžely, což jsou vlastnická práva k majetku, ale i povinnosti vůči závazkům získaným za trvání manželství, tedy společné jmění manželů.

4. Jiné formy partnerského soužití

4.1. Nesezdané soužití

Nesezdané soužití je „*forma soužití dvou jedinců opačného pohlaví, kteří žijí ve svazku podobném manželství, to znamená, že mají spolu intimní sexuální vztahy, společně bydlí a společně hospodaří, avšak nejsou oficiálně sezdáni*“ (Rabušic, 2001, s. 265).

Hamplová a Pikálková (2002) ve své sociologické studii uvádějí, že nesezdané soužití je označováno jako moderní varianta partnerského života, která je charakteristická pro novou společenskou situaci, v níž mladí lidé nepotřebují svůj vztah formálně stvrzovat. Lidé, kteří žijí v nesezdaném soužití většinou nepřijímají tradiční rodinné hodnoty, chtějí méně dětí a jejich vztah má menší pravděpodobnost, že bude pevný a dlouhodobý.

Kdybychom si položili otázku, jestli jsou k lásce potřeba „papíry“, odpověď by nejspíše zněla, že ne. Podle statistik byl ještě nedávno počet tzv. manželských a nemanželských novorozenců 5:1. Určitě nebude dlouho trvat a tento poměr bude 1:1. Nesezdané soužití je výhodné pro psychicky i finančně „silnějšího“ z dvojice a nevýhodné pro toho slabšího. Sňatek poskytuje „slabšímu“ jedinci větší ochranu a stabilitu než nesezdané soužití. Z. Matějček tvrdí: „*Není možno si vyzkoušet, jaké to bude, až budeme umírat. Podobně nelze nanečisto ztroskotat, ale také žít v manželství. Je vhodné to připomenout párům přesvědčeným, že nesezdané soužití je jakési manželství nanečisto*“ (Novák, 2006, s. 40).

Jäckelová (1997) tvrdí, že nesezdané soužití je velmi podobné manželství, pouze bez oddacího listu. Nesezdané soužití většina mladých lidí považuje za jakýsi předstupeň k uzavření oficiálního manželství. Je jím chápána zkušební doba, která by měla následně ukázat, jestli je pár schopen společného života, a to se všemi pozitivy i negativy. Nesezdané páry tvoří buď velmi mladé páry, které se nechtějí definitivně vázat anebo páry, které mají předchozí negativní zkušenosti s manželstvím, jelikož skončilo rozvodem. Tyto páry nejsou schopné manželství znovu uzavřít, ať už z psychologických nebo materiálních důvodů.

Dále se podíváme na motivy, které vedou k volbě nesezdaného soužití podle Bartuškové (2009):

- Psychologické vlivy – nesezdané soužití stejně jako manželství je spjato s emocemi, postoji, zvyky, povahou osob a zkušenostmi. Tyto pojmy však mají

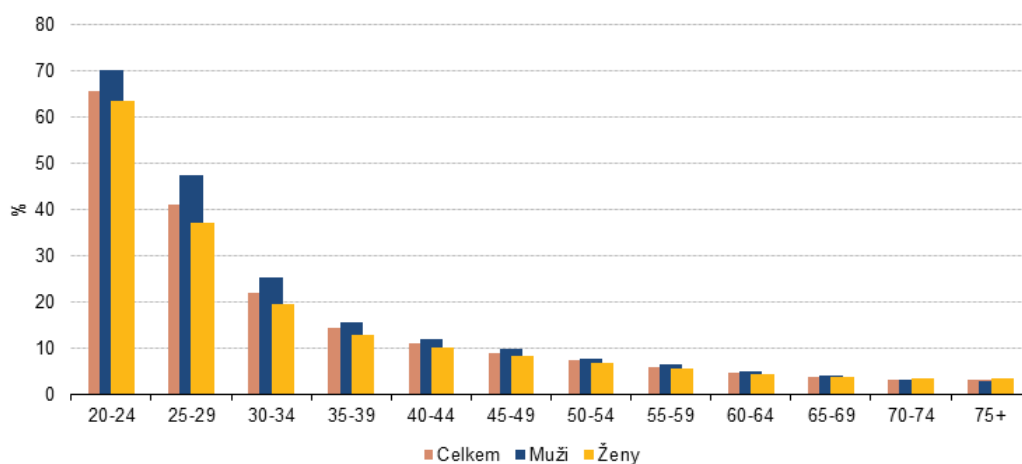
v nesezdaném manželství zcela jiný význam. Na rozdíl od manželských párů, nesezdané páry netouží po svatebním obřadu, ba naopak v nich svatba vyvolává nepříjemné pocity, které jsou spojené se strachem pramenící z rozvodových statistik. Lidé, kteří žijí v nesezdaném soužití nemají vztah k rituálům, ke kterým svatební obřad nepochybně patří. Partneři se chtějí svobodně rozhodovat, zda spolu ve vztahu zůstanou či nikoli. Motivem pro tuto formu soužití lze řadit zvyk. Lidé společně žijí dlouhou dobu a připadá jim, že jejich vztah funguje, a proto nemají potřebu a důvod uzavřít institut manželství.

- Kulturní vlivy – lidé, kteří žijí v nesezdaném soužití nejsou v žádném měřítku ovlivněni finančními prostředky sociální politiky, což je např. příspěvek na dítě nebo vdovský důchod.
- Sociální vlivy – v určité míře jde o nepříjemné zážitky z dětství, které mohou vést k odmítnutí manželství a k přijímání právě nesezdaného soužití. Mnoho lidí může od uzavření manželství odradit statisticky podložená vysoká rozvodovost. Na volbu nesezdaného soužití může mít také vliv ateismus, jelikož podle některých účastníků diskuse je svatební obřad spojován právě s věřícími lidmi.

Rabušic (2001) charakterizuje nesezdané soužití do **čtyř základních podob**:

- 1) **Porozvodové soužití** – je soužití lidí, kteří si prošli rozvodem a už nehodlají uzavřít další sňatek.
- 2) **Snoubenecké soužití** – je soužití lidí, kteří chtějí v budoucnu uzavřít sňatek.
- 3) **Dočasné soužití** – se označuje pro soužití dvou mladých lidí, kteří jsou na začátcích své milostné a sexuální dráhy a dočasné soužití jim nahrazuje dobu „chození spolu“. Nebo také může vzniknout po rozvodu, když si rozvedený najde dočasného partnera, z toho důvodu, že nechce být sám.
- 4) **Soužití namísto manželství** – se týká lidí, kteří nemíní uzavřít sňatek ani po případném narození dětí.

Graf. č. 2: Podíl osob žijících v nesezdaném soužití ze všech osob v párovém soužití v ČR, 2016

Zdroj: *ec.europa.eu*

Pro potvrzení teorie je zde uveden názorný graf, který nám ukazuje a zároveň potvrzuje, že nejvíce osob v nesezdaném soužití tvoří právě mladí lidé. Četnými skupinami osob jsou právě osoby ve věku 20-29 let.

4.2. Registrované partnerství

Podle Štěpánkové (2006) je registrované partnerství legální vztah dvou osob stejného pohlaví. Z právního hlediska se nachází někde na hranici nesezdaného soužití a manželství. Právě manželství heterosexuálního páru bylo bráno, jako jakési měřítko při přijímání zákona o registrovaném partnerství. Hlavními otázkami byly ty, do jaké míry se má registrované partnerství podobat manželství a jak moc se má naopak od manželství lišit. I přes to, že bylo partnerství nakonec schváleno, tak zůstalo podstatně slabším institutem než manželství, co se práv a povinností týče.

Podle zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství mohou partnerství uzavřít dvě osoby stejného pohlaví, které splnily všechny podmínky pro vstup do partnerství. Alespoň jedna z osob vstupující do registrovaného partnerství musí být státním občanem České republiky a obě osoby musí dosáhnout plnoletosti.

Štěpánková (2006) dále uvádí, že samotnému aktu, díky kterému osoby vstoupí do registrovaného partnerství se nazývá prohlášení, které se provádí na rozdíl od manželství pouze před matrikářem a pokud je potřeba, tak i před tlumočnickem. Listina, která potvrzuje

uzavření registrovaného partnerství „Doklad o registrujícím partnerství“ je obdobou oddacího listu při uzavření manželství smíšeného páru. Registrované partnerství se povinně uvádí do tabulky „stav“ v občanském průkazu. Partneři vlastní stejná práva i povinnosti navzájem. Jsou také oprávněni k zastupování druhého partnera ve všedních věcech. O skutečnostech v partnerském životě rozhodují partneři společně a jestliže se neshodnou v primárních věcech, rozhodovací právo na návrh jednoho z partnerů přebírá soud.

Podle Českého statistického úřadu (2013) bylo při sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 na území České republiky registrováno 632 domácností, které byly tvořeny registrovanými partnery a 4 056 domácností tvořili partneři, jejichž vztah nebyl institucionalizován, to jsou tzv. faktická partnerství¹. Častěji se ke svazku stejného pohlaví deklarovali muži, na které připadalo 73 % z registrovaných partnerství. Nejčetnější skupinou byla mladá generace do 29 let.

¹ Na základě deklaráce vztahu k osobě v čele domácnosti – druh/družka, tedy dva muži, nebo dvě ženy uvedli, že společně žijí jako druh-druh, nebo družka-družka. Zdroj: Český statistický úřad – partnerské svazky osob stejného pohlaví v České republice a v Evropě.

5. Zánik manželství

Podle občanského zákoníku manželství zaniká rozvodem nebo prohlášením za mrtvého jednoho z manželů nebo smrtí:

Rozvodem – rozlišujeme rozvod se zjišťováním příčin rozvratu manželství a rozvod bez zjišťování příčin rozvratu manželství.

Prohlášením za mrtvého jednoho z manželů nebo smrtí – smrt se považuje za přirozený způsob zániku manželství.

5.1. Rozvod manželství

Zákon č. 89/2012 Sb. uvádí, že *„manželství může být rozvedeno, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení. Mají-li manželé nezletilé dítě, které není plně svéprávné, soud manželství nerozvede, dokud nerozhodne o poměrech dítěte v době po rozvodu rodičů.“*

Rozvod může být východiskem pouze tehdy, pokud dokážeme zcela jasně odhadnout, co dobrého a zlého nám přinese. Východiskem není, jestliže si namlouváme, že přinese jen dobré. Na člověka pak negativně nepůsobí jen to, co se stalo, ale i to, co si myslí o možných následcích toho, co se stalo (Matějček a Dytrych, 2002).

„Příčinami rozvratů manželství je zpravidla porušování manželských povinností, které zákon o rodině v ustanovení § 18 definuje jako povinnost manželů žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svoji důstojnost, pomáhat si, společně pečovat o děti a vytvářet zdravé rodinné prostředí při zachování stejných práv a povinností pro oba manželé“ (Francová, 2010, s. 4).

Příčiny rozvodů podle Nováka (2000):

- Nízký průměrný věk novomanželů
- Rozdílné povahy manželů
- Nevěra
- Alkoholismus
- Nezáměr o rodinu
- Velká zaměstnanost žen – ekonomická nezávislost.

Při hledání příčin rozvodu je nezbytné se zaměřit na kvalitu ale i kvantitu manželství. Jestliže je manželství nefunkční a ani jeden z partnerů nemá zájem a snahu vztah udržet, je rozvod nejspíše jediné možné řešení. Kvalita manželství souvisí s kvalitou osobnosti ženy i muže, kteří uzavírají manželství (Turček, 2003).

5.2. Způsoby rozvodu manželství

V České republice může rozvod proběhnout třemi způsoby:

První variantou je **smluvený rozvod** – oba manželé souhlasí s rozvodem a jsou předem domluveni o vypořádání majetku, o bydlení po rozvodu, případně výživném na druhého manžela a podaří se jim uzavřít dohodu o úpravě poměru k nezletilým dětem pro dobu rozvodu, kterou schválí soud. Soud v tomto případě nezkoumá důvody rozvratu manželství a vše probíhá rychle a bez soudních přelíčení. Aby soud mohl manželství rozvést muselo manželství trvat alespoň jeden rok, kdy manželé spolu nejméně šest měsíců nežijí (Smith, 2004).

Druhým způsobem je klasický neboli **sporný rozvod**. K tomuto rozvodu dochází, jestliže jeden z manželů nesouhlasí s rozvodem nebo pokud se manželům nedaří dohodnout o vypořádání majetku po rozvodu. Ten, kdo navrhuje rozvod musí prokázat, že manželství je tak hluboce a trvale rozvráceno, že nelze očekávat obnovení manželského soužití (Smith, 2004)

Třetí způsob se nazývá **ztížený rozvod**. Nastává tehdy, jestliže:

- *„žalobci (tj. manželovi, který má zájem se rozvést) se sice podařilo prokázat existenci kvalifikovaného rozvratu manželství, ale*
- *žalovaný s rozvodem nesouhlasí,*
- *žalovaný prokázal, že se na „rozvratu manželství porušením manželských povinností převážně nepodílel“,*
- *žalovaný prokázal že by mu byla rozvodem způsobena zvláště závažná újma (chápána nejen z hlediska ekonomických dopadů při dlouhodobém manželství a závislosti jednoho z manželů, ale i duchodových, bytových, pojistných a osobních důsledků) a*
- *mimořádné okolnosti (zejména věk a zdravotní stav) svědčí ve prospěch zachování manželství“ (Průchová, 2002, s. 34).*

Pokud jsou všechny výše uvedené podmínky splněny současně, tak soud návrh na rozvod zamítne.

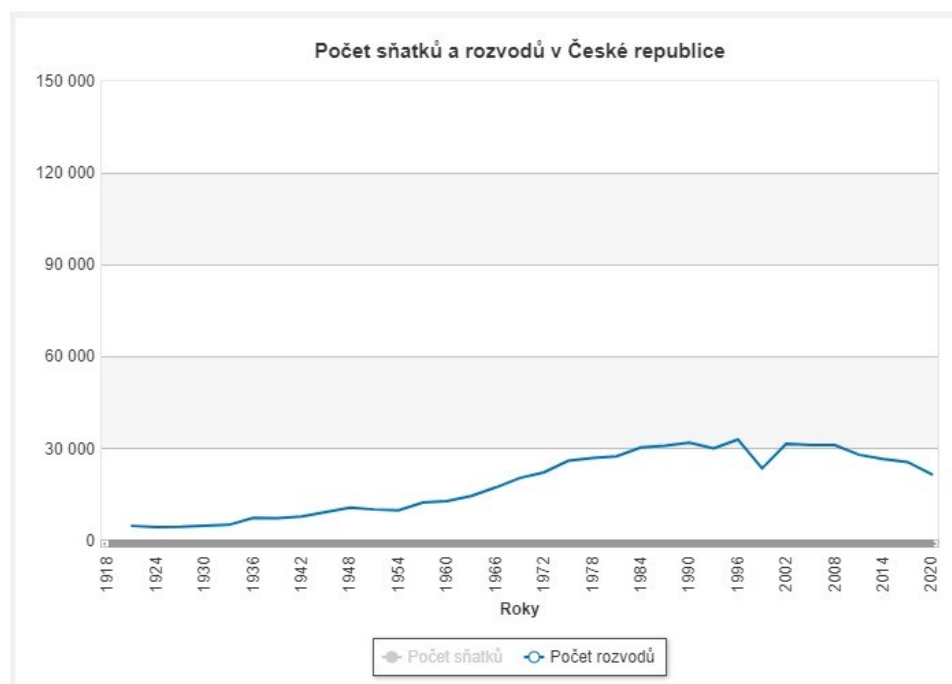
5.3. Vývoj rozvodovosti

„Pravděpodobnost zániku manželství rozvodem u nás opravdu stoupá od počátku spolehlivější statistické evidence dodnes a tento trend má v celku exponenciální charakter: přes kolísání způsobená společenskými zlomy a změnou zákonů a praxe jejich aplikace u nás už dlouhou dobu rozvodů přibývá. Vývoj v posledních letech však naznačuje, že růst vyčerpal svou dynamiku a situace se znovu ustaluje, leč na nové, vysoké hladině“ (Možný, 2006, s. 209).

Pravděpodobnost, že manželství zanikne rozvodem, je významně ovlivněna dobou, která v průměru uplyne, než manželství skončí jiným možným způsobem, jmenovitě úmrtím jednoho z manželů. Lidé se v tradiční společnosti mohli rozvádět méně už proto, že při vládnoucí vysoké úmrtnosti bylo již manželství po celkem krátké době ukončeno smrtí (Možný, 2006).

Rozvod se v komunistické etapě stal přijímaným řešením manželských problémů a rozvedená žena měla vyšší sociální status než žena, která do manželství nikdy nevstoupila (Chaloupková a Šalamounová, 2004).

Graf č. 3: Počet sňatků a rozvodů v České republice.

Zdroj: czso.cz

„V první polovině 50. let 20. století končila rozvodem desetina manželství. Hranice 30 % byla poprvé překonána v roce 1975. V období 2005–2010 rozvodovost v celkovém trendu stagnovala na úrovni 47–50 %. Historické maximum, 50 % manželství končících rozvodem, bylo zaznamenáno v roce 2010. Nicméně do roku 2012 došlo k poklesu zpět na úroveň z počátku nového tisíciletí, přesněji na hladinu 44 %“ (Český statistický úřad).

6. Období mladé dospělosti a partnerský vztah

„Počátek dospělosti není v naší společnosti jednoznačně vymezen nějakým specifickým mezníkem či rituálem, který by tuto změnu potvrzoval. Jediným, alespoň přibližně takto definovatelným faktorem je dosažení právní dospělosti, zletilosti. Ta však není společností akceptována jako zásadní signál pro změnu statusu mladého člověka“ (Vágnerová, 2007, s. 9).

Za jedno z kritérií dospělosti bývá uváděno dosažení osobní zralosti. Člověk je pokládán za zralého, kdy po dokončení procesu dospívání už přebírá plnou osobní a občanskou odpovědnost. Začíná se stávat ekonomicky nezávislým, a navíc přispívá k rozmnožování obecných statků. Jedinec již plně rozvinul své osobní zájmy, ustálil legalizovaný vztah k životnímu partnerovi a přejal výchovné úkoly vůči svým potomkům. Charlotte Bühlerová vymezuje zralost jako věk naplnění základních životních tendencí (Langmeierer a Krejčířová, 2006).

Období dospělosti je nejdelším vývojovým stádiem v životě člověka, v porovnání s dětstvím, adolescencí a stářím. Zaujímá nejdelší časový interval, tedy období 40 let. Vágnerová (2007) dělí období dospělosti na:

- Období mladé dospělosti (20–40 let)
- Období střední dospělosti (40–50 let)
- Období starší dospělosti (50–60 let).

Pro srovnání, uvádíme také dělení dospělosti podle Langmeiera a Krejčířové (2006):

- Časná dospělost (20–25 až 30 let)
- Střední dospělost (do 45 let)
- Pozdní dospělost (60–65 let)
- Stáří – které lze dělit na časně a vysoké.

Čím se podle Říčana (2014) vyznačuje dospělý člověk?

- 1) Koná produktivní práci, chápe její smysl a činí ho existenčně nezávislým – popřípadě se soustavně připravuje na velmi náročné pracovní uplatnění (vysoká škola). V práci podává dobrý pracovní výkon bez zbytečných absencí.
- 2) Přijímá a poskytuje rady, podřizuje se vedení a sám dokáže vést méně zkušené. Je schopen spolupracovat bez zbytečných konfliktů.
- 3) Dokáže samostatně hospodařit, přinejmenším si sám opatřuje a zařizuje všechny osobní věci.

„Dvacátník dokončuje své hledání ve sféře práce a společenského uplatnění, po kratším nebo delším experimentování se rozbíhá po definitivní profesionální dráze. Nalézá a uskutečňuje zralý milostný vztah, který obyčejně ústí do manželství. Stane se rodičem a začíná se pohybovat v novém rozměru existence, který tím pro něj vznikl“ (Říčan, 2014, s. 232).

6.1. Psychický vývoj

Vágnerová (2007) uvádí několik psychosociálních znaků, kterých je několik a projevují se změnami hlavně v těchto oblastech:

- Změnou osobnosti, kdy dochází ke komplexnímu osamostatnění, přijetí zodpovědnosti za své činy vůči druhým lidem, se kterým je spojené korigování vlastního chování tak, aby bylo zodpovědné. Dosažení dospělosti je spojeno i s větší sebedůvěrou a sebejistotou společně s realistickým odhadem vlastních sil a kompetencí. Dovede lépe ovládat svoje emoce i jednání tak, aby byl schopen odložit či se vzdát vlastního uspokojení potřeb, pokud možnost jejich naplnění není v danou chvíli možná či přípustná.
- Změnami v socializačním rozvoji, které se projevují zejména ve vztahu s rodiči, vrstevníky a nadřízenými. Jedinec přestává být závislý na své původní rodině a jeho vztahy s rodiči jsou mírnější a uvolněnější. Nahlíží na ně realisticky, je schopen uznat jejich zkušenost a přijmout jejich rady. Může se stát, že dospělý je stále závislý na jejich podpoře a pomoci a vztahy mezi ním a rodiči nemusí být harmonické.

V období mladé dospělosti jsou nejdůležitější vztahy s vrstevníky, které přetrvávají především z doby adolescence. Dospělý jedinec dokáže žít v párovém soužití, akceptovat potřeby druhého a přizpůsobit své potřeby druhému.

- Změnou v sociální závislosti, která je podmíněná ekonomickou nezávislostí na rodičích.

6.2. Tělesný vývoj

Dvacátá léta jsou dobou největší tělesné síly, energie a vitálního elánu. Tělesná konstrukce se stále upevňuje a mohutní. Kolem 25. roku života se dospělému člověku začíná zhoršovat adaptace oka na tmou a také vidění na blízko. Sluch zatím ztrácí jen velmi nepatrně. „*Ve dvacátých letech už musíme vzít své tělo realisticky na vědomí a přizpůsobit se možnostem, které nám nabízí. Týká se to síly, vytrvalosti, půvabu, zdraví i nervové odolnosti, na níž záleží nebojácnost, neohroženost a pevné nervy v napjaté situaci*“ (Říčan, 2014, s. 233).

6.3. Profesionální role

„*V první dekádě dospělého věku definitivně končí sociálně tolerované období přípravy a experimentování v profesní oblasti. Mladý člověk přijme určitou variantu profesní role, která má trvalejší (a někdy i definitivní platnost)*“ (Vágnerová, 2007, s. 48).

Profesionální role ovlivňuje identitu jedince, jeho sociální status, ale také i jeho sebehodnocení. Pro mladého dospělého představuje profesní aktivita náročný stereotyp, který velmi významně zasahuje do života jedince. Profesionální role uspokojuje základní psychické potřeby mladého dospělého:

- Potřebu změny, nových zkušeností a rozvoje nových kompetencí – zaměstnání vytváří určitý životní program dospělého.
- Potřebu sociálního kontaktu, jelikož zaměstnání je spojeno s možností setkávat se s různými lidmi.
- Potřebu seberealizace, která je v době mladé dospělosti velmi důležitá. Mladý člověk chce něco dokázat a prosadit se ve svém povolání.
- Potřebu smyslu života – je uspokojována, jestli člověk dělá práci, která je pro něj užitečná a smysluplná.

- Potřebu samostatnosti a nezávislosti – zaměstnání je prostředkem pro dosažení samostatnosti a ekonomické nezávislosti na rodině.
- Potřebu otevřené budoucnosti, která je uspokojena možností dalšího profesního růstu.

V období mladé dospělosti si projde člověk 2 fázemi profesního rozvoje – profesním startem a profesní konsolidací:

1. Fáze profesního startu – jedná se o období do 26. až 30. roku, kdy člověk postupně ztrácí sociální a společenská privilegia, např. sociální výhody a slevy pro mladé. Tuto přechodnou fázi může dospělý naplnit studiem, cestováním a také experimentováním s různými profesemi. Konec přípravy a experimentování přechází v přijetí profesní role, která je dlouhodobá nebo trvalá. Člověk si potvrdí, zdali práce, kterou si našel je z hlediska jeho potřeb ta správná. Toto období začíná během konce adolescence a trvá přibližně 10 let. U některých osob je toto období spojováno i s přípravou na budoucí povolání a s nezávaznými krátkodobými pracovními aktivitami (brigády apod.). Většinou se jedná o jedince, kteří odkládají nástup do zaměstnání z důvodu studia. Na tuto přechodnou fázi navazuje tzv. fáze profesního moratoria. To je období, kdy nastává další odložení trvalé profesní role z důvodu studijních pobytů, doktorandského studia apod. (Vágnerová, 2007).

Způsob zvládnutí profesního startů ovlivňuje několik faktorů:

- Osobnost mladého člověka – záleží na tom, jaké má zkušenosti, osobností vlastnosti a úroveň vzdělání. Důležitá je míra empatie daného člověka a jeho schopnost komunikovat. Aby jedinec odváděl svou práci dobře, musí ho bavit a zároveň ho motivovat.
- Vnější vlivy, zejména sociálního charakteru – rodinné zázemí, partner/partnerka či vrstevníci. Také samotné pracoviště, které mladého pracovníka ovlivní (Vágnerová, 2007).

Podle (Vágnerové, 2007) nemusí být první kontakt se zaměstnáním, tak optimistický, jak si jedinec představoval. Mladý člověk vstupuje na pracovní trh, ale zpočátku ne na zcela uspokojující pozici. Dalším problémem jsou pracovní návyky, které nemá dostatečně osvojené, tudíž není ochoten se podřídít pravidlům, která jsou na pracovišti zavedená.

Nastává rozpor mezi představami a realitou, tzv. šok z reality. Teprve po nějaké době adaptace a získání potřebných zkušeností na pracovišti se očekávání mladých dospělých stává realističtější.

Lidé s vysokoškolským vzděláním mají profesní start jiný než lidé s nižším a středním vzděláním. Většinou již mají nějaké pracovní zkušenosti (stáže, brigády apod.). I přes jejich pracovní zkušenosti bývá většinou nástupní plat vysokoškoláků nízký a ekonomicky jsou na tom hůře než jejich vrstevníci s nižším vzděláním, kteří ale už nějakou dobu pracují, a tudíž mají potřebné zkušenosti. Dnešní mladá generace dospělých uznává proměnlivou a diskontinuitní kariéru. Během života zkouší střídat několik možností: samostatné podnikání, pozici zaměstnance, studium, nebo období kratší nezaměstnanosti. Mladí jedinci nechtějí pracovat celý život v jedné profesi, což je velká změna oproti střední a starší generaci (Vágnerová, 2007).

2. Fáze profesní konsolidace – tato fáze se vyznačuje smířením a postupnou identifikací s určitým profesním postavením. Mladý člověk má již představu o své budoucnosti a konkrétní cíl, který by chtěl dosáhnout. Zvolí si takovou pracovní činnost, která částečně odpovídá jeho představám. Rozvíjí své profesní kompetence, získává potřebné zkušenosti a adaptuje se v pracovním prostředí, ve kterém se snaží dosáhnout úspěchu. Bilancování, které nastává okolo 30. roku, vede ke zlepšení profesní pozice, která souvisí s jeho hodnotami, preferencemi a stylem života. V tomto období již mladí dospělí žijí v manželství nebo v trvalejším partnerství a mají děti. V tomto věku nejde jen o seberealizaci, ale i o to mít nějakou práci (Vágnerová, 2007).

Na zvládnutí profesní role u mužů jsou kladeny mnohem větší nároky. U muže se předpokládá, že ekonomicky zabezpečí rodinu a zároveň se od něj očekává vyšší sociální postavení. Muž je hodnocen zejména podle své společenské úspěšnosti. Naopak u ženy je profesní role vedlejší, stále hlavní je role matky a manželky. Profesní role pro ženu představuje ekonomickou a sociální nezávislost, která funguje jako prostředek podpory ženského sebevědomí a potvrzení rovnoprávnosti. Postoj žen k profesi a chování rozdělila Vágnerová (2007) do tří základních variant:

- 1) **Zaměstnání je pro ženu chápáno jako méně významný doplněk role manželky a matky.** Nedochozí k profesnímu soupeření v rodině a role manželů ve větší míře zůstávají klasicky diferenciované a komplementární.
- 2) **Profesní role je stejně významná jako role manželky a matky.** Tyto ženy se snaží o symetrii postavení obou partnerů, mužská a ženská role je za této situace méně diferenciována, což je spojeno s větším znakem na sdílení zodpovědnosti a dělbu práce v domácnosti.
- 3) **Profesní role je významnější než role manželky a matky.** Jedná se o ženy s vysokými ambicemi, které mohou preferovat profesní kariéru před typicky ženskými rolemi.

6.4. Partnerství v mladém dospělosti

„Partnerství má pro období mladém dospělosti ještě větší význam než přátelství, protože by se mělo stát základem nové rodiny. Je nejdůležitější variantou intimního vztahu, v němž se člověk dokáže vzdát části své samostatné identity. Partnerství, tj. párová identita, je za takových okolností víc než individuální identita a víc než pouhá koexistence dvou lidí. Takový vztah má jinou kvalitu, než měly předchozí milostné experimenty, a proto se může stát perspektivním základem dalšího párového i osobního rozvoje“ (Vágnerová, 2007, s. 65).

Říčan (2014) zmiňuje, že Erikson navrhl pro hodnotný milostný vztah mezi mužem a ženou pojem intimity, což znamená nejnuitrnější, nejhlubší nebo nejdůvěrnější. Intimita je podle Eriksona jedním ze základních témat, která se realizuje hlavně v milostném vztahu.

Milostná intimita v psychologickém smyslu znamená:

- Tělesná a duševní něha, která se nedá zbrzdit ostychem, opatrností a strachem ze zesměšnění.
- Sebeotevření – dát se poznat tomu druhému ve svých silných i slabých stránkách.
- Důvěra bez výhrad.
- Vzájemná úcta a respekt – člověk musí respektovat partnerovu svobodu.
- Pravdivé poznání partnera – schopnost milovat partnera i s jeho nedostatky či chybami.
- Pravdivé poznání vlastních citů k partnerovi. Je důležité být otevřen tomu, co v dané chvíli cítíme, přiznáme si i to, že se právě zlobíme nebo nudíme.
- Společné dílo, záměry a plány, sdílená budoucnost.

- Hravost, tvořivost, smysl pro humor (Říčan, 2014).

6.4.1. Výběr partnera a očekávání

Představa o partnerovi se podle Venglářové (2008) utváří již od dětství, podle úrovně vztahu s rodiči a sourozenci. Jestliže měl muž dobré vztahy s matkou nebo sestrami bude si hledat partnerku, která jim je podobná. Pokud tomu tak nebylo, bude hledat pravý opak. U žen je situace obdobná, jen s tím rozdílem, že hodnotí vztah s otcem nebo bratry. Tento proces probíhá většinou na nevědomé bázi. Vliv na jedince má vztah rodičů, kdy si podle něj vytvoří ideální představu vztahu.

Poněšický (2008), uvádí, že ženy ve vztahu očekávají intenzivní komunikaci, vzájemnou důvěru, jistotu a úctu. Muž by měl oplývat přirozenou autoritou, být ženě oporou a podporovat v ní její ženství. Muži očekávají stálý obdiv, bezkonfliktnost a pohodlnost. Jestliže očekávání partnerů nejsou naplněny mohou vést k trvalému konfliktu: žena si stěžuje, že s ní muž nekomunikuje a muž se cítí, že je svou ženou omezován, či dokonce kontrolován.

Studie Rezkové (2017) se zaměřovala na představy mladých dospělých lidí o partnerských vztazích a manželství. Pro výsledky využila kvantitativní i kvalitativní analýzu, kvůli lepší souvislosti mezi jednotlivými kategoriemi. Po vyřazení nevyhovujících respondentů, byl počet dotazovaných N=120 (50 % muži a 50 % ženy) ve věku 18-30 let. Rezková (2017) zmiňuje, že respondenti považují za největší přínos života v partnerství pocity jistoty a bezpečí. Dalším přínosem uvedli radost, celkem dvojnásobně než muži a také sdílení, porozumění a lásku.

Dále se věnovala kritériím podstatným pro výběr partnera (viz tabulka č. 2).

Tabulka č. 2: *Charakteristiky ideálních partnerů a partnerek.*

Charakteristika	Podíl respondentů v %	Podíl mužů v %	Podíl žen v %
Inteligence	45	63	27
Fyzická atraktivita	27	42	12
Laskavost a empatie	27	32	22

Spolehlivost	26	12	40
Smysl pro humor	24	20	28
Upřímnost	19	17	22
Tolerance	17	20	13
Věrnost	13	8	17
Láska	10	7	13

Zdroj: Rezková 2017, s. 60.

V tabulce č. 2 je nejvíce uváděnou charakteristikou partnera či partnerky inteligence, dále fyzická atraktivita a laskavost a empatie.

Kratochvíl (2009) zmapoval rozdílná očekávání žen a mužů, které s trochou humorné nadsázky rozdělil do čtyř bodů pro ženy a čtyř bodů pro muže:

Ženská očekávání:

- **POPO** – posedět a popovídat – žena od muže očekává, že mu bude moci sdělit svoje pocity, starosti nebo zážitky. Žena ráda mluví o svých pocitech a potřebuje k sobě pozorného posluchače, kterému se může vypovídat. Ovšem nepotřebuje rádce, který by ji pomáhal situaci řešit.
- **DUPO** – duševní porozumění – žena může otevřeně s manželem sdílet své prožívání, pocity apod. Součástí duševního porozumění je vzájemnost, tudíž i muž chce před ženou sdílet své pocity, plány a představy.
- **VYPO** – vycítit, co potřebuje – zde se jedná už o vyšší stupeň schopnosti duševního porozumění, tudíž muž vycítí, jak ženě je, aniž by něco řekla. Žena očekává, aby muž ocenil, co pro něj a pro rodinu dělá.
- **VYCE** – vyjadřování lásky celým svým srdcem – žena potřebuje vědět, že ji muž miluje. Od muže očekává spontánní důkazy lásky.

Mužská očekávání:

- **UU** – uvařeno a uklizeno – muž očekává, že mu žena poskytne uspokojování základních potřeb – jídlo a domov. Je velmi časté, že muži srovnávají výkony své ženy v domácnosti s péčí jejich matky v dětství.

- **SEZA** – sex, kdykoliv se zachce – muž očekává od partnerky, že mu bude vždy k dispozici.
- **OSTA** – stálý obdiv – muž očekává, že ho partnerka bude při jakékoliv aktivitě neustále obdivovat a vyzdvihovat.
- **NESTA** – nezatěžovat starostmi – muž od ženy očekává, že nemusí dělat, to, co nechce. Jestliže ho žena začne tlačit do nějakých úkolů, muž se přestane doma cítit dobře.

7. Fáze partnerského vztahu

Matějková (2007) rozlišuje prvotní fázi zamilovanosti, kterou pak dále dělí podle délky trvání partnerského vztahu, a fázi lásky, která začíná po utišení zamilovanosti.

- 1) Fáze zamilovanosti – trvá nejdéle dva až tři roky. U některých jedinců odeznívá již dříve, například po měsíci, po dvou či po šesti měsících. V tomto období je člověk plný štěstí, euforie, dobré nálady a lépe se mu navazují nové vztahy. Všechny tyto faktory souvisí s vyplavováním fenylethylaminu či hormonu zamilovanosti, kdy se současně zvyšuje hladina serotoninu v těle.
 - V prvních třech měsících vztahu se partneři teprve navzájem poznávají, sdělují si své touhy a přání, přijímají se velmi nekriticky. Jedná se o dobu sexuální přitažlivosti.
 - Jestliže vztah trvá alespoň tři měsíce, stává se vážným partnerským vztahem. Mezi partnery dochází k bližšímu emocionálnímu sblížení. V této fázi je vhodný prostor na to, aby partneři zvážili, jestli má jejich vztah naději na budoucnost – zda v něm nejsou známky nedostatku osobního souznění, abnormální rysy osobnosti (např. žárlivé, agresivní apod.) či nějaké jiné negativní životní návyky, které by následně mohly narušit partnerské soužití.
 - Pokud vztah funguje déle než půl roku, jde již o dlouhodobý partnerský vztah. V tomto období se již mohou vyskytnout první problémy ohledně životních plánů a očekávání partnerů. Je podstatné, aby si partneři uvědomili, zda mají podobný životní styl a jestli odlišnosti vnímané v životním způsobu toho druhého, jsou pro ně překonatelné.
- 2) Fáze lásky – ve třetím roce partnerského vztahu, kdy odezní zamilovanost, nastává fáze lásky. Lásky je trvalý a tišší cit, který dává jedinci pocit přijetí a bezpečí a je prožíván jako těšení se z blízkosti s partnerem. V tomto období si partneři nemají takovou potřebu povídat, již nepotřebují jeden druhého ohromit svou osobností a zkušenostmi a zároveň dochází k ochladnutí sexuálního života. Tím, že tento cit není, tak bouřlivý jako zamilovanost, může partner chápat tento přechod jako ochlazení jejich vztahu nebo také jako první známky nudy a stereotypu.

7.1. Vývoj vztahu v čase

Dlouhodobý partnerský vztah či manželství má své zákonitosti a vzájemná spokojenost v průběhu času kolísá. Kratochvíl (2009) rozděluje vývojová stadia manželství na: manželství před narozením dětí, manželství s malými dětmi, manželství s většími dětmi, které postupně odcházejí z domova a na manželství po osamostatnění dětí.

- 1) Mladé manželství – věk manželů se pohybuje mezi 18-30 roky a trvá až 10 let. V této fázi si na sebe manželé zvykají, zařizují si bydlení a pečují o potomky. V pracovní sféře teprve dokončují svou kvalifikaci a jen postupně získávají uplatnění.
- 2) Manželství středního věku – manželé jsou ve věku mezi 30 a 45-50 roky. Manželé jsou již ekonomicky stabilní, jejich děti chodí do školy a žena se věnuje pracovní činnosti.
- 3) Manželství zralého věku – manželé jsou ve věku mezi 45 a 60 lety, jejich děti si zakládají vlastní rodinu a manželé jsou opět sami nebo s novou rodinou potomka.
- 4) Manželství ve stáří – v této fázi bývá manželství stabilizované. Partneři si jsou oporou a obávají se ztráty toho druhého.

7.2. Manželská krize

Ne všechna období v manželství jsou plná lásky, něhy a zamilovanosti. Nastávají i období, která nejsou lehká a mohou trvat relativně dlouhou dobu. V těchto případech se jedná o krizi, která je normativní a která je součástí přirozeného vývoje vztahu. Jestliže se nejedná o krizi související s vývojem vztahu, může jít o velmi těžké a složité krizové situace. Tyto situace mohou přinést nejednu ránu do vztahu manželů, ale dokonce může nastat rozvrácení manželství (Špatenková, 2006).

Špatenková (2006) uvádí, že manželskou krizi lze vymezit jako narušení stability manželského systému působením externího nebo interního činitele. Tak jako každý člověk ve svém životě prochází různými životními fázemi, tak i vztah dvou lidí prochází určitými vývojovými etapami.

Novák (2004) popsal 2 krizová období – první (mezi třetím a sedmým rokem manželského soužití) a druhé (mezi 17 až 25 roky manželství):

První krize nastává z přechodu romantiky do všedních starostí. Manželé musí čelit úkolům a situacím, které nejsou příjemné a často má na ně každý z partnerů odlišný názor.

V této krizi by partneři neměli diskutovat o manželství, nerozebírat, co a jak je jiné, než si představovali, ale měli by se spíše zaměřit na řešení praktických problémů.

Druhá krize je méně nápadná a často i méně hluboká než první. Partneři jsou citliví a podrážděni vůči druhému a vyrovnávají se s tím, že děti opustily jejich domov anebo mají nedostatek peněz. Vztah partnerů je stereotypní a nudný. A tudíž by se měli odpoutat od běžných starostí a povinností, nehledat radost a pohodu pouze uvnitř manželského svazku, ale otevřít se novým podnětům na které dříve neměli čas, např. rozvíjet své zájmy, začít cestovat.

Plzák (2003) rozlišuje 3 stupně manželské krize:

- 1) Lehká manželská krize – jedná se o krátkodobou krizi, která trvá několik týdnů, pak odejde a už se neobjeví. Manželé si většinou o krizi něco přečetli nebo se vydali na léčení do poradny. Nicméně manželé jsou dostatečně odolní a nesnáze zvládli.
- 2) Středně těžká manželská krize – tato krize trvá déle než tři měsíce, a i když se z ní manželé vzpamatují, nedokážou zabránit jejímu návratu. Nepřátelství mezi manželi je intenzivní.
- 3) Těžká manželská krize – trvá více než šest měsíců. V této krizi začíná odpor k domovu a také k partnerovi. Vzájemný odpor dosahuje úrovně averze.

Krize je většinou asymetrická, což znamená, že jeden z partnerů chce manželství zachránit za každou cenu. Tento partner je na manželství více závislý a také utrápenější. Druhý je méně závislý a jeví se jako více otrávený. Z domova utíká a krizi či konflikt nechce vůbec řešit.

7.3. Řešení partnerské krize

Novák (2007) uvádí, že na řešení partnerských problémů by se měli podílet oba partneři, i když tomu tak většinou bohužel nebývá. Pokud partneři řeší daný problém společně, mají větší šanci na úspěch, než kdyby problém řešil jedinec sám (Novák, 2007).

Venglářová (2008) uvádí, že z těžké a mnohdy až nesnesitelné situace vede několik cest. Mezi ně patří vlastní pomoc, laická pomoc, manželské a rodinné poradenství.

- 1) Vlastní pomoc – jedinec se snaží hledat odpovědi a řešení na otázky. Informace čerpá z internetu, diskusí, odborných článků a ze slov odborníků. Cílem vlastní pomoci je vyhodnotit nepříjemnou situaci sám.
- 2) Laická pomoc – názory blízkých jsou v tíživé situaci velmi důležité. Může se stát, že některé rady a názory mohou jedinci akorát více ublížit či znejistit.
- 3) Manželské a rodinné poradenství – „*Manželské poradenství nabízí pomoc a podporu při problémech souvisejících s manželstvím nebo s partnerským vztahem. Snaží se klientům pomoci zvládnout náročné situace, takže musí nabízet značnou míru pochopení a tolerance*“ (Venglářová, 2008, s. 110).

8. Manželské poradenství a manželská terapie

8.1. Manželské poradenství

(Novák, 2006, s. 11) nabízí vysvětlení a porozumění termínu manželské poradenství: „Co rozumím termínem praktické manželské poradenství? Emoční podporu, vstřícné vyslechnutí spojené s předáním minima rad a zkušeností směřujících k stabilizaci či zkvalitnění manželství či obdobného soužití partnerského vztahu.“

Hartl a Hartlová (2000) popisují manželské poradny jako instituce, které jsou zaměřené na prevenci, poradenskou a terapeutickou pomoc při partnerských či manželských problémech.

„Manželské a rodinné poradenství je specializovaným oborem psychologie a sociální práce, který představuje aplikaci psychologických postupů na práci s problémy v mezilidských vztazích, zejména pak s problémy rodinnými, manželskými a partnerskými. Poradenství je chápáno jako forma pomoci člověku, který se ocitl v obtížné životní situaci“ (Asociace manželských a rodinných poradců České republiky).

Šmolka a Mach, 2008 uvádí, že na území České republiky existuje kolem 130 manželských a rodinných poraden. Jejich zřizovateli je ministerstvo práce a sociálních věcí a také kraje a obce. Služba je bezplatná a klienti manželských poraden zůstávají v anonymitě, jestliže si tak přejí.

V roce 2014 využilo služeb poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy cca 41,7 tisíc lidí. Manželské poradny poskytují své služby stále většímu počtu klientů, kteří mají zájem hlavně o párové, psychologicky orientované poradenství (Asociace manželských a rodinných poradců ČR).

8.2. Manželská terapie

„Manželská terapie je formou speciální psychoterapie, která se zaměřuje na manželskou dvojici a její problémy. Jejím cílem je pomoci manželské dvojici zvládnout závažné konflikty a krizové situace, dosáhnout vzájemného souladu a zajistit vzájemné uspokojování potřeb obou partnerů v manželském vztahu. Je léčením poruch manželského soužití. Léčení směřuje k úpravě manželského vztahu a k pozitivnímu ovlivnění manželského soužití.“ (Kratochvíl, 2009, str. 11).

Dynamická manželská terapie – v této terapii jde o posuzování manželského nesouladu z hlediska vnitřní motivace obou manželů. Zkoumají se nesplněná očekávání, která vyplývají především z dětství. Aktuální konflikty manželů se posuzují z hlediska opakování minulých konfliktů, které jedinec řešil v dřívějších významných vztazích. Dále se hodnotí vliv primární rodiny na každého z manželů, jaké byly vazby k otci a matce nebo jaký vztah měl jedinec k sourozenci. V této terapii je důležitý náhled – každý z manželů by měl pochopit proč je takový, jaký je a co v manželském vztahu očekává.

Behaviorální a kognitivní manželská terapie – od předchozí terapie se behaviorální a kognitivní manželská terapie liší tím, že se nesoustředí na zkoumání hlubších příčin manželského nesouladu, ale naopak se snaží docílit přímé změny současného chování pomocí principů podmiňování a učení. Jak zmiňuje Kratochvíl (2009), snaží se hlavně:

- a) navodit vzájemné kladné chování manželů,
- b) nacvičit potřebné sociální dovednosti, zejména dovednost účinné komunikace a účinného řešení problémů,
- c) vypracovat a uskutečňovat manželskou dohodu o vzájemně požadovaných specifických změnách chování.

Humanisticko-psychologická manželská terapie – tato terapie se snaží o dosažení změny postoje k celkovému pojetí manželského soužití, ve směru otevřenosti manželů, jejich úplného sebe projevení a autentičnosti. A to současně ve směru ohleduplnosti a tolerantnosti jednoho k druhému, vzájemnému respektování k jeho odlišnostem a k jeho nezávislému osobnímu rozvíjení.

Racionálně edukativní manželská terapie – tato koncepce se snaží především odbourávat tzv. nerozumný přístup nejen k životu, ale i k manželství. Odbourává manželské a rodinné mýty a snaží se je nahradit racionálním pojetím, věcným střízlivým hodnocením a praktickým řešením aktuálně se vyskytujících problémů či konfliktů.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

9. Úvod do výzkumu

Praktická část diplomové práce se zaměřuje na zjištění postojů současné mladé generace k uzavření manželství a na důvody, které vedou právě k uzavření institutu manželství. Dále se zabývá nesezdaným soužitím, které je v dnešní době stále oblíbenější formou partnerského soužití. Zaměřuje se také na představy mladých dospělých, které mají o ideálním partnerovi či partnerce.

9.1. Výzkumná metoda

Pro výzkumné šetření byla zvolena metoda kvantitativního výzkumu, který vznikl pomocí prostřednictvím elektronického dotazníku. Mezi výhody dotazníkové metody patří příležitost získat údaje a informace od velkého počtu osob (Polonský, 2000). Respondenti byli informováni, že odpovídají dobrovolně a pod anonymitou. Dotazník byl vytvořen pro tuto studii pomocí webové stránky my.surveo.com a obsahoval celkem dvacet otázek, z čehož dvanáct bylo uzavřených a respondenti tak měli na výběr jednu nebo více z předpřipravených odpovědí. Poté následovalo šest polootevřených otázek, na které mohli dotazovaní odpovídat nabízenými možnostmi. Pokud byly možnosti odpovědí nevyhovující, byl zde prostor na dopsání volitelné odpovědi. Dále dotazník zahrnoval dvě otázky, které byly otevřené. Respondenti se mohli vyjádřit svými slovy podle vlastního uvážení, aniž by měli na výběr předpřipravené varianty odpovědí.

Pro výsledky jsme použili SPSS program, ve kterém jsme nejprve udělali Shapiro-Wilk test normality. Rozložení dat bylo v tomto případě nenormální, a proto jsme dále udělali neparametrický Perason Chí-Square test pro zjištění statisticky významných rozdílů. Dále jsme pomocí Spearmanova korelačního koeficientu zkoumali vztah mezi dvěma proměnnými.

9.2. Provedení výzkumu

Odkaz na elektronický dotazník byl respondentům zaslán prostřednictvím sociálních sítí. V dnešní době fenoménu sociálních sítí nebylo obtížné vyhledat a oslovit cílovou skupinu

s požadavkem podílení se na mé diplomové práci. Výsledky výzkumného šetření byly statisticky zpracovány a prezentovány prostřednictvím grafů a tabulek.

9.3. Cíl výzkumného šetření

Hlavním cílem diplomové představy bylo zjistit, jaký význam má pro současnou mladou generaci manželství, co považují za hlavní účely a důvody uzavření institutu manželství a jak nahlíží na nesezdané soužití.

9.4. Stanovení výzkumného problému

Výzkumným problémem diplomové práce je význam manželství a partnerského vztahu z pohledu současné mladé generace. Výzkumný problém byl zformulován do následujících otázek:

- 1) Má současná mladá generace zájem uzavřít institut manželství?
- 2) Co považují mladí dospělí za hlavní důvody uzavření manželství?
- 3) Je nesezdané soužití pro mladou generaci atraktivní formou partnerského soužití?

9.5. Cílová skupina

Studie se celkově zúčastnilo 100 respondentů, z toho bylo 50 (50 %) mužů a 50 (50 %) žen. Věk respondentů byl v rozmezí od 20 do 30 let. Respondenti byli na základě pohlaví rozděleni do dvou skupin.

9.6. Hypotézy

V rámci praktické části diplomové práce byly stanoveny následující hypotézy:

1. Více než 40 respondentů má zájem uzavřít institut manželství či v manželském svazku již je.
2. Nesezdané soužití je akceptovatelnou formou partnerského soužití pro více než 70 jedinců.
3. Ženy častěji, než muži považují věrnost za nejdůležitější vlastnost partnera či partnerky.
4. Více než 30 žen považuje založení rodiny za hlavní účel manželství.
5. Více než 20 mužů by v žádném případě nevyhledalo odbornou pomoc v případě řešení manželských problémů.

6. Více než 50 respondentů považuje vzájemné odcizení partnerů za nejčastější důvod rozpadu manželství.

9.7. Přehled získaných výsledků a jejich interpretace

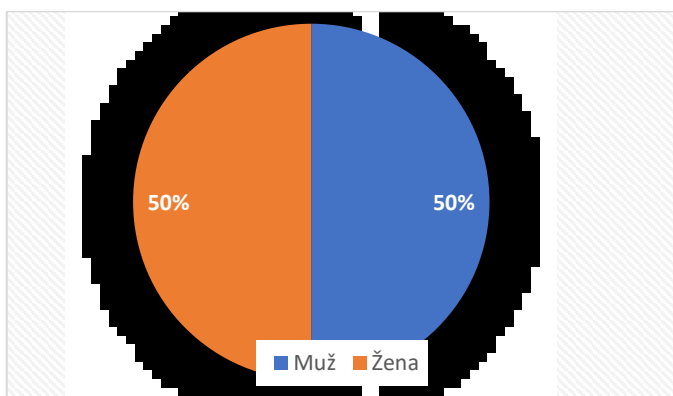
Získané výsledky byly rozpracované postupně podle toho, jak oslovení respondenti odpovídali na jednotlivé otázky. Pro každou otázku v dotazníku je vytvořen graf nebo tabulka, které vyjadřují výsledky otázek a poté následuje jejich stručný popis.

Otázka č. 1

Znění: Jaké je Vaše pohlaví?

- Muž
- Žena

Graf. č. 1

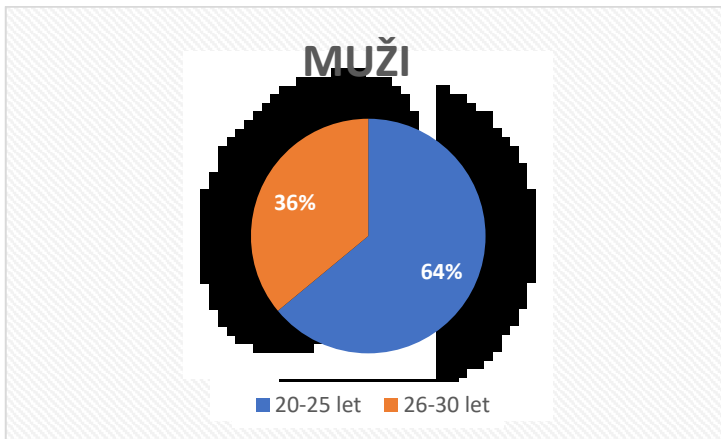
Cílem této otázky bylo zjistit pohlaví respondentů. Z grafu je zřetelné, že dotazníkového šetření se zúčastnilo 50 (50 %) mužů a 50 (50 %) žen, celkem 100 respondentů.

Otázka č. 2

Znění: Jaký je Váš věk?

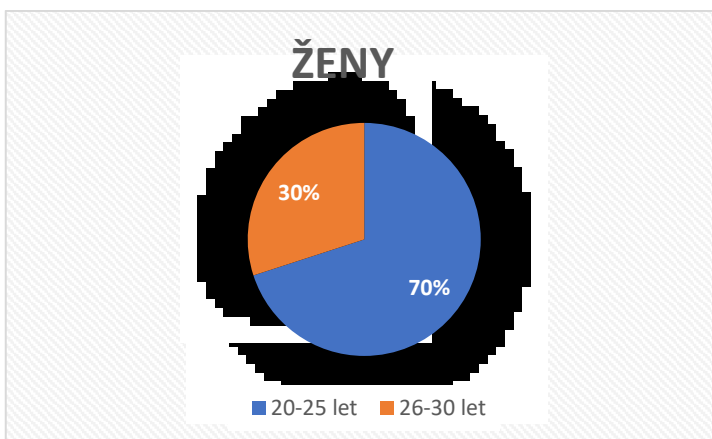
- 20-25 let
- 26-30 let

Graf č. 2

Nejčastější věkové rozmezí se u mužů pohybovalo mezi 20-25 roky, celkem 32 (64 %) respondentů. 18 (36 %) mužům bylo mezi 26-30 lety.

Graf č. 3

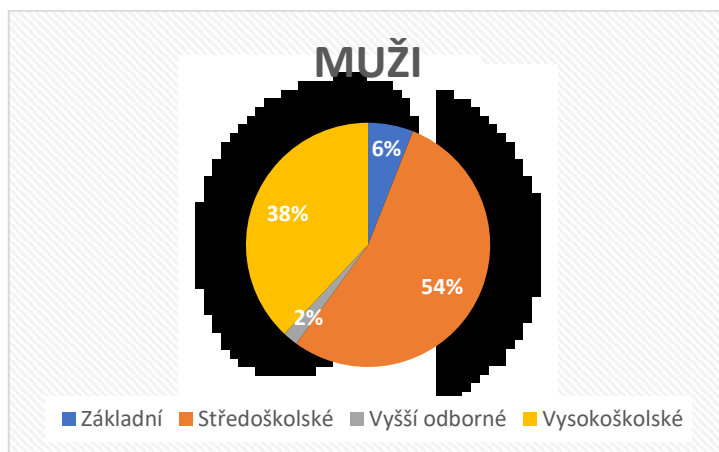
U žen je nejčastější věkové rozmezí podobné jako u mužů, a to 20-25 let, celkem tuto možnost zvolilo 35 (70 %) respondentek. 15 (30 %) žen uvedlo věkové rozmezí mezi 26-30 roky.

Otázka č. 3

Znění: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

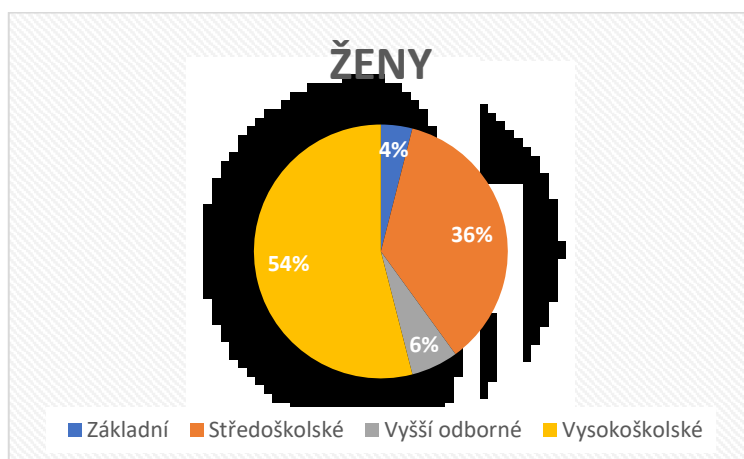
- Základní
- Středoškolské
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

Graf č. 4

Nejvíce odpovídajících respondentů mužského pohlaví má středoškolské vzdělání, celkem 27 (54 %) respondentů. Pouze 3 (6 %) respondenti mají základní vzdělání. 19 (38 %) mužů má vysokoškolské vzdělání a 1 (2 %) respondent má vyšší odborné vzdělání.

Graf č. 5

Ve vybraném vzorku jsou nejvíce zastoupeny vysokoškolsky vzdělané ženy. Konkrétně variantu vysokoškolského vzdělání vybralo 27 (54 %) respondentek. 2 (4 %) ženy zvolily možnost základního vzdělání. Druhou nejčastější odpovědí je středoškolské vzdělání, které má 18 (36 %) respondentek. Pro 3 (6 %) ženy je nejvyšší dosažené vzdělání vyšší odborné vzdělání.

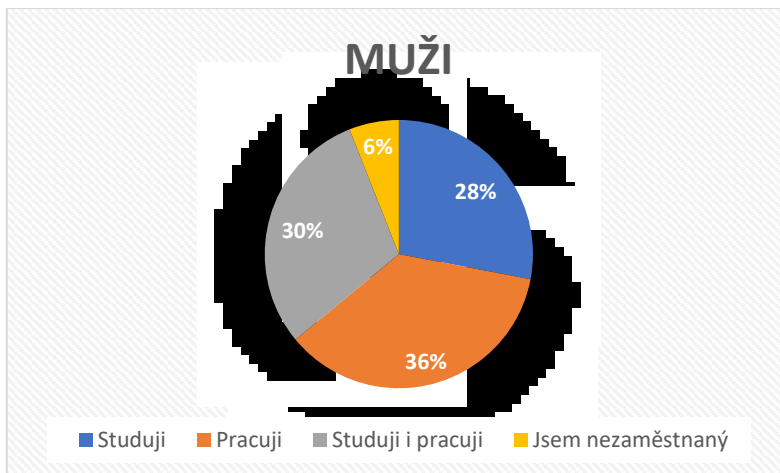
Otázka č. 4

Znění: Studujete nebo pracujete v současné době?

- Studuji
- Pracuji

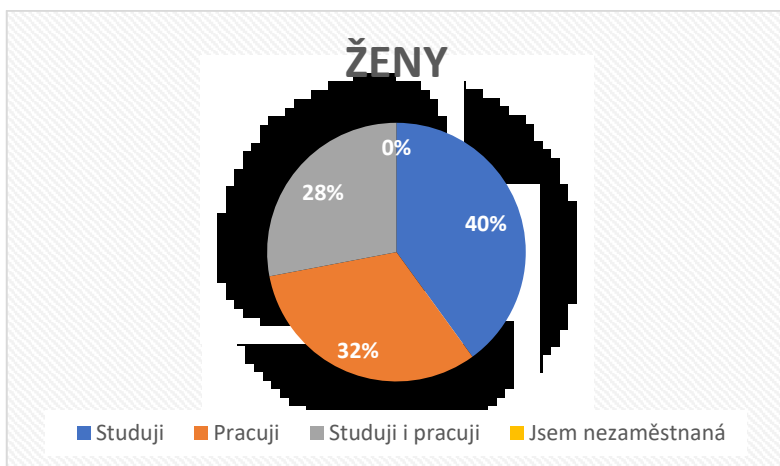
- Studuji i pracuji
- Jsem nezaměstnaný/nezaměstnaná

Graf č. 6

Z grafu je zřejmé, že 18 (36 %) mužů pracuje a dokonce 15 (30 %) respondentů se věnuje studiu a zároveň i pracovní činnosti. 14 (28 %) dotazovaných studuje a 3 (6 %) respondenti jsou nezaměstnaní.

Graf č. 7

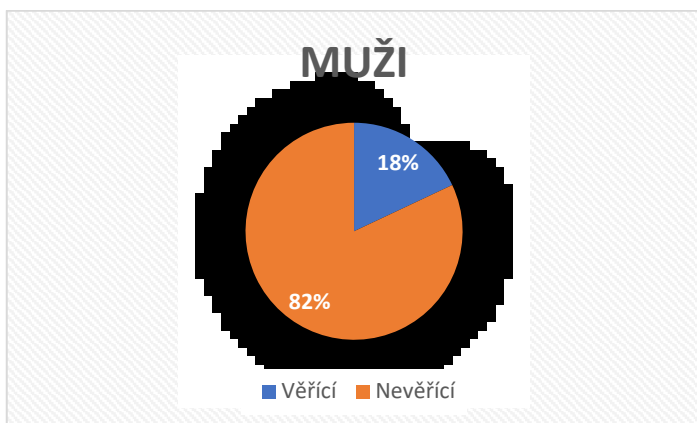
U žen je nejčastější odpověď jiná než u mužů. Ve srovnání s muži se studiu věnuje 20 (40 %) žen. 16 (32 %) žen pracuje a práci i studiu se věnuje 14 (28 %) respondentek. V dotazníkovém šetření se nevyskytuje nezaměstnaná žena.

Otázka č. 5

Znění: Jaký je Váš postoj k náboženství?

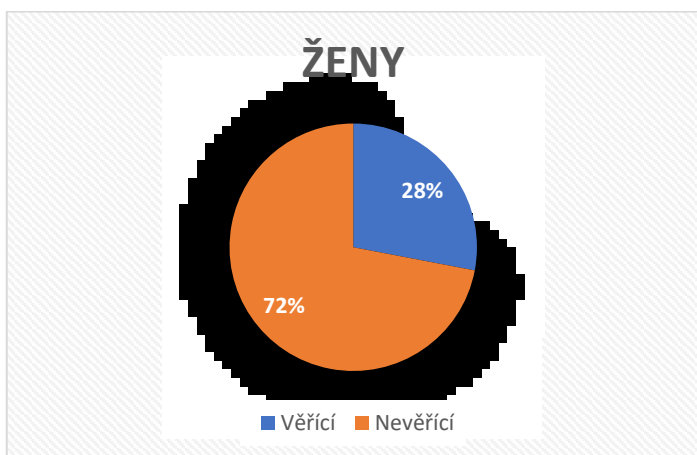
- Věřící
- Nevěřící

Graf č. 8

Tato otázka byla zaměřena na postoje respondentů k náboženství, které mohou zásadně ovlivnit jejich názory na institut manželství. Mezi muži je pouze 9 (18 %) respondentů věřících a 41 (82 %) mužů jsou ateisté.

Graf č. 9

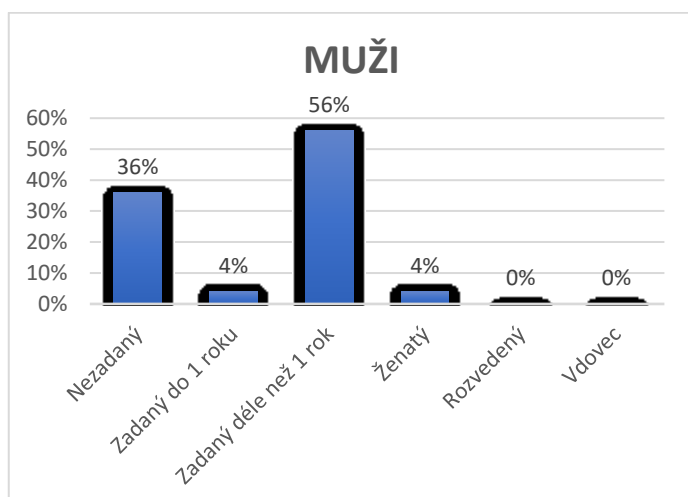
Z grafu vyplývá, že 14 (28 %) respondentek se považuje za věřící a za nábožensky nezaložené se pokládá 36 (72 %) žen.

Otázka č. 6

Znění: Jaký je váš stav?

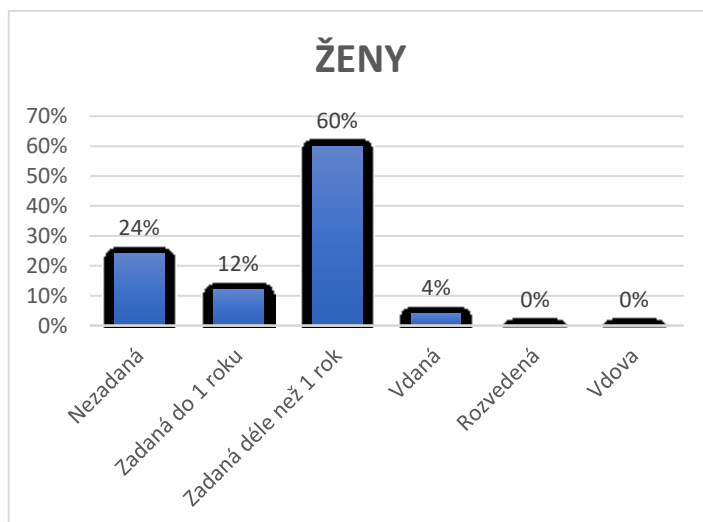
- Nezadaný/nezadaná
- Zadaný/zadaná do 1 roku
- Zadaný/zadaná déle než 1 rok
- Ženatý/vdaná
- Rozvedený/rozvedená
- Vdovec/vdova

Graf č. 10

Většina mužů, přesněji 28 (56 %) respondentů je zadaných déle než 1 rok. Zajímavým zjištěním je pro nás fakt, že skoro polovina respondentů má vážný vztah. Naopak 18 (36 %) dotazovaných je nezadaných. 2 (4 %) muži uvedli, že zadaní jsou, ale méně než jeden rok. Z grafu je zřejmé, že 2 (4 %) muži již v minulosti uzavřeli manželský svazek. Žádný z respondentů není rozvedený ani vdovcem.

Graf č. 11

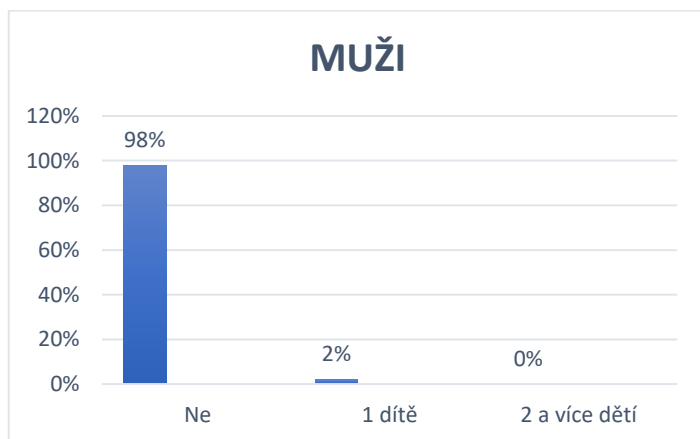
U žen je nejčtenější odpověď stejná jako u mužů. 30 (60 %) žen je zadaných déle než jeden rok a 6 (12 %) žen má partnerský vztah, který trvá méně než dvanáct měsíců. Pouze 12 (24 %) respondentek nemá partnerský vztah. V dotazníkovém šetření se nevyskytla žádná rozvedená žena ani žena, které by partner zemřel.

Otázka č. 7

Znění: Máte děti?

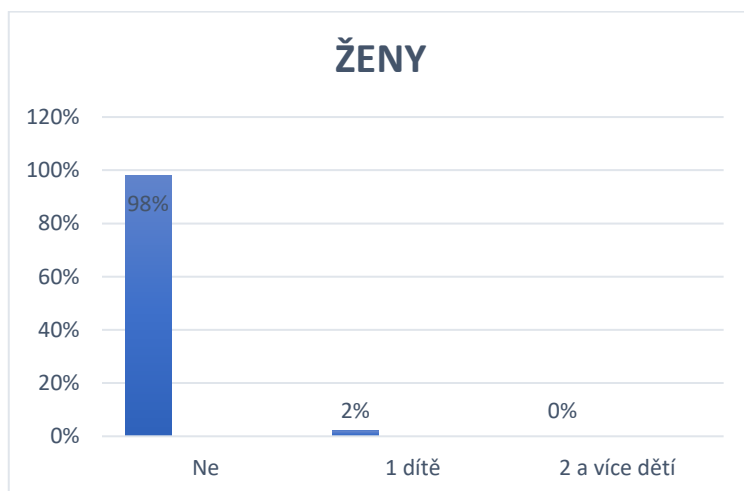
- Ne
- 1 dítě
- 2 a více dětí

Graf č. 12

Z grafu je zřejmé, že pouze 1 (2 %) respondent z celkových 50 má dítě. Tato skutečnost nás velmi překvapila, jelikož jsme očekávali větší procento dotazovaných, kteří již v tomto věku mají potomka. Na druhou stranu, v grafu č. 6 se prokázalo, že necelé tři desítky mužů stále studují, tudíž jedním z důvodů, proč muži nemají potomka může být právě snaha o úspěšné dokončení studia.

Graf č. 13

Z grafu vyplývá, že stejně jako u mužů má dítě pouze 1 (2 %) respondentka. Zbýlých 49 (98 %) respondentek děti nemají. Tuto skutečnost si vysvětlujeme obdobně jako u mužů a

to tím, že se respondentky stále věnují studiu, jelikož studujících žen bylo v dotazníkovém šetření zastoupeno mnohem více než žen pracujících. Dalším důvodem se nabízí fakt, že v současné době se zvyšuje věk jedinců v době, kdy mají prvního potomka.

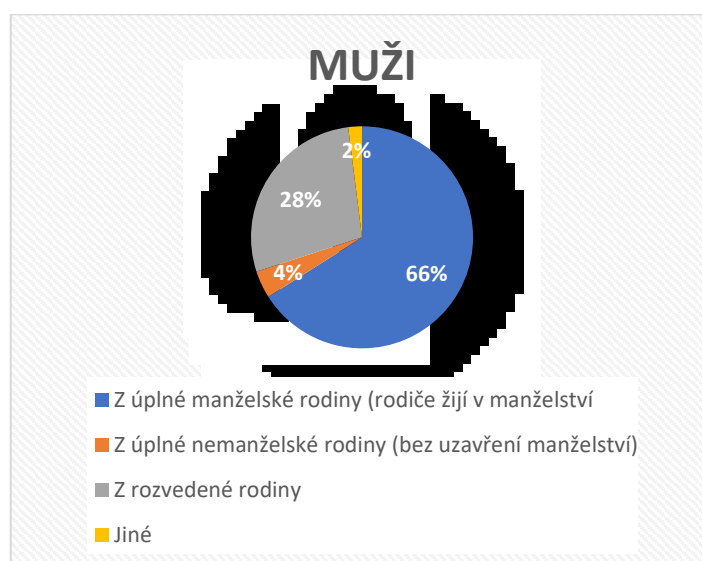
Po demografických otázkách jsme u následujících otázek jsme využili Pearson Chi Square test, abychom zjistili, zda existuje statisticky významný rozdíl mezi pohlavím. U otázky „předmanželská smlouva“ nám výsledky ukázaly, že $p=0,002$, tudíž je rozdíl statisticky významný, kdy ženy uvažují nad uzavřením předmanželské smlouvy více než muži, přesněji 30 (60 %), viz tabulka č. 1. Následně si ukážeme výsledky všech otázek na základě frekvenční analýzy a poté tabulku č. 10, ve které můžeme vidět, že z výsledků nevyšel statisticky významný rozdíl. Následně jsme pomocí korelační analýzy zjišťovali vztah mezi tím, z jaké rodiny respondenti pocházejí a mezi tím, jestli je vedli rodiče k uzavření institutu manželství.

Otázka č. 8

Znění: Z jaké pocházíte rodiny?

- Z úplné manželské rodiny (rodiče žijí v manželství)
- Z úplné nemanželské rodiny (bez uzavření manželství)
- Z rozvedené rodiny

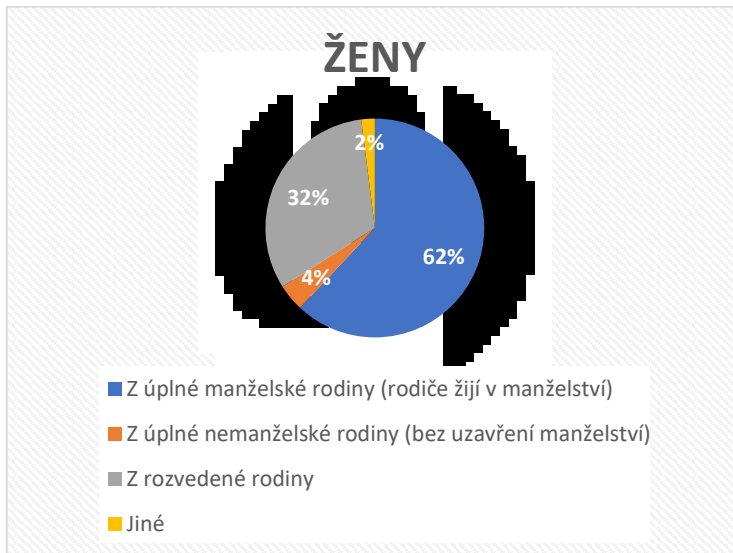
Graf č. 14

Otázka č. 8 se zaměřovala na to, z jaké rodiny respondenti pocházejí. 33 (66 %) mužů pochází z úplné manželské rodiny a 14 (28 %) respondentů pochází z rozvedené rodiny.

Z úplné nemanželské rodiny pochází 2 (4 %) dotazovaní. 1 (2 %) respondent uvedl, že pochází z „rozvrácené manželské rodiny“.

Graf č. 15

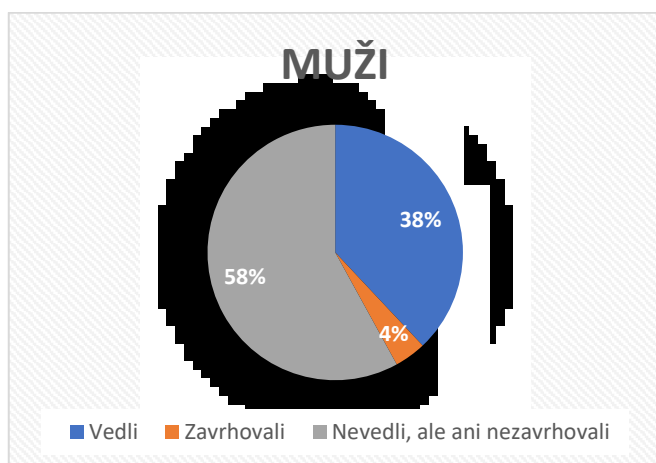
Ženy podobně jako muži nejčastěji pochází z úplné manželské rodiny. Tuto odpověď zvolilo 31 (62 %) žen. 16 (32 %) žen pochází z rozvedené rodiny. Z úplné nemanželské rodiny pochází 2 (4 %) respondentky. Variantu „Jiné“ zvolila 1 (2 %) respondentka, která uvedla: „v dětství jsem vyrůstala s mámou, biologický otec utekl a od 9 let jsem vyrůstala s nevlastním otcem a se svou matkou.“

Otázka č. 9

Znění: Vedli Vás rodiče k uzavření manželství nebo naopak institut manželství zavrhovali?

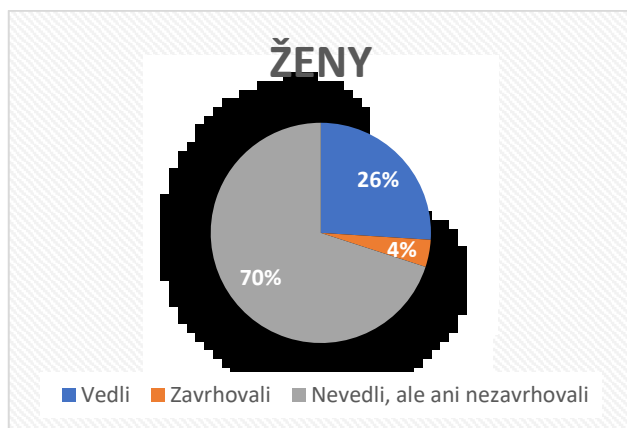
- Vedli
- Zavrhovali
- Nevedli, ale ani institut manželství nezavrhovali

Graf č. 16

19 (38 %) respondentů bylo rodiči vedeno k uzavření institutu manželství a 29 (58 %) mužů uvedlo, že jejich rodiče institut manželství nezavrhovali, ale ani je k uzavření institutu manželství nevedli. 2 (4 %) respondenti se setkali s negativním přístupem k manželství ze strany svých rodičů. Rodiče těchto 2 respondentů institut manželství zavrhovali, tudíž je jistá pravděpodobnost, že oni sami nebudou chtít v budoucnu institut manželství uzavřít.

Graf č. 17

Většinu respondentek, přesněji 35 (70 %) rodiče k uzavření institutu manželství nevedli, ale ani institut manželství nijak neodmítali. Rodiče 13 (26 %) dotazovaných žen vedli své dcery k uzavření manželství. Podobně jako u mužů, 2 (4 %) respondentky uvedly, že jejich rodiče institut manželství zavrhovali.

Otázka č. 10

Znění: Trvali byste před uzavřením sňatku na uzavření předmanželské smlouvy?

- Ano
- Spíše ano

- Spíše ne
- Ne

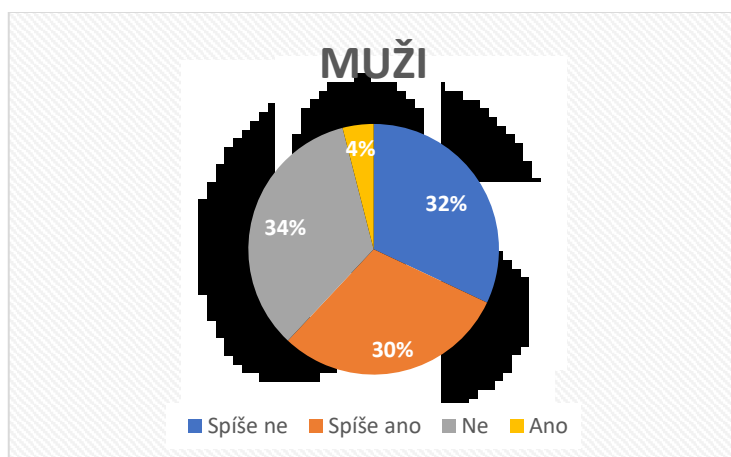
Tabulka č. 1: Předmanželská smlouva

	Muži	Ženy	Celkem	Sig.
Ano	2 (4 %)	15 (30 %)	17	,002
Spíše ano	15 (30 %)	15 (30 %)	30	
Spíše ne	16 (32 %)	13 (26 %)	29	
Ne	17 (34 %)	7 (14 %)	24	
Celkem	100 %	100 %	100	

Poznámka – statisticky významný rozdíl se pohybuje na hladině $p < 0,05$.

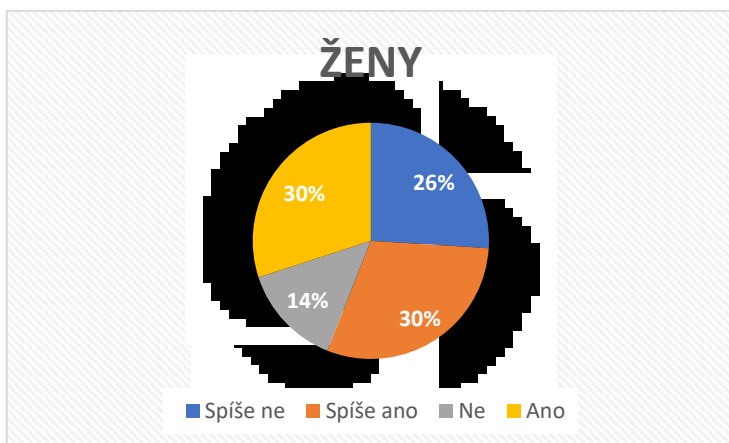
Rozdíl je statisticky významný $p=0,002$.

Graf č. 18

Z grafu vyplývá, že 17 (34 %) respondentů je jednoznačně přesvědčeno, že nemá v případě uzavření institutu manželství zájem o uzavření předmanželské smlouvy. 16 (32 %) mužů se přiklání k názoru, že by manželskou smlouvu spíše neuzavřelo. Dotazníkového šetření se zúčastnili pouze 2 (4 %) muži, kteří by měli jednoznačný zájem o uzavření předmanželské smlouvy. 15 (30 %) mužů by v případě uzavření manželství předmanželskou smlouvu spíše sepsalo.

Graf č. 19

Z výsledků vyplývá, že odpovědi mužů a žen se výrazně liší. Většina respondentek má zájem o uzavření předmanželské smlouvy. Přesněji, 15 (30 %) žen naprosto souhlasí s uzavřením předmanželské smlouvy a 15 (30 %) žen s uzavřením předmanželské smlouvy spíše souhlasí. 7 (14 %) respondentek naopak jednoznačně nesouhlasí se sepsáním předmanželské smlouvy a 13 (26 %) respondentek zastává názor, že by předmanželskou smlouvu spíše neuzavřelo.

Otázka č. 11

Znění: Jaké vlastnosti by měl/a mít Váš/Vaše ideální partner/partnerka?

Tato otázka byla zaměřena na to, jak si respondenti představují svého ideálního partnera. V této otázce byl nabídnut respondentům volný prostor pro jejich odpovědi.

Tabulka č. 2

Vlastnosti, které by měl mít ideální partner/partnerka z pohledu mužů
1. Hodný/hodná
2. Věrný/věrná
3. Zábavný/zábavná
4. Zodpovědný/zodpovědná
5. Spolehlivý/spolehlivá
6. Pracovitý/pracovitá
7. Upřímný/upřímná

Drtivá většina mužů uvedla jako nejdůležitější vlastnost o ideálním partnerovi/partnerce, aby byl hodný/hodná. Druhá nejčastější vlastnost, která se

v dotazníkovém šetření objevuje je věrnost. Vztah dvou lidí měl být založený na vzájemné důvěře, což je to nejdůležitější na čem partnerský vztah stojí, tudíž by se věrnost v partnerském vztahu měla brát za samozřejmost. Další vlastností, kterou muži považují za důležitou je, aby partner či partnerka měl/a smysl pro humor. Pro muže je také důležitá zodpovědnost, spolehlivost, pracovitost či upřímnost.

Tabulka č. 3

Vlastnosti, který by měl mít ideální partner/partnerka z pohledu žen
1. Upřímný/upřímná
2. Pracovitý/pracovitá
3. Věrný/věrná
4. Zábavný/zábavná
5. Chytrý/chytrá
6. Tolerantní
7. Společenský/společenská

Většina žen se shodla na tom, že je nejdůležitější upřímnost partnera/partnerky. Dále je pro ženy důležité, aby jejich partner či partnerka byl/a pracovitý/á. U mužů se tato vlastnost nevyskytla, tak často jako u žen. Pro mnohé ženy je tedy důležité finanční zázemí a aby se jejich partner či partnerka dokázal/a dobře postarat o ně a o jejich rodinu. Věrnost se u žen řadí až na třetí nejčastější volenou vlastnost. Dále je z hlediska žen podstatné, aby byl/a partner/partnerka zábavný/á a měl/a smysl pro humor. Pro ženy je také důležité, aby byl/a jejich partner/partnerka chytrý/á, tolerantní a společenský/á.

Otázka č. 12

Znění: Jaké vlastnosti by naopak neměl/a mít Váš/Vaše ideální partner/partnerka?

V této otázce, tak jako u otázky č. 11 byl nabídnut respondentům volný prostor pro jejich odpovědi.

Tabulka č. 4

Vlastnosti, které by ideální partner/partnerka neměl/a mít, z pohledu MUŽŮ
1. Sebestředný/sebestředná

2. Povrchní a sobecký či sobecká
3. Prolhaný/prolhaná
4. Žárlivý/žárlivá
5. Nedůvěřivý/nedůvěřivá
6. Závislý/závislá na sociálních sítích

Z hlediska mužů je nepřijatelné, aby jejich ideální partnerka či partner byl/a sebestředný/á, povrchní a sobecký/á. Mezi další časté odpovědi se řadí prolhanost, žárlivost a nedůvěra. Jeden z respondentů uvedl, že by nestál o partnera/partnerku, který/á je závislý/á na sociálních sítích. Díky existenci sociálních sítí může být jedinec v neustálém kontaktu s přáteli. Sociální sítě se staly pro mnoho lidí součástí jejich životů a nelze se divit, že běžné užívání sociálních sítí může přerůst ve zmiňovanou závislost.

Tabulka č. 5

Vlastnosti, které by ideální partner/partnerka neměl/a mít, z pohledu ŽEN
1. Žárlivý/žárlivá
2. Agresivní
3. Arogantní
4. Sobecký/sobeká
5. Tvrdohlavý/tvrdohlavá
6. Necitlivý/necitlivá

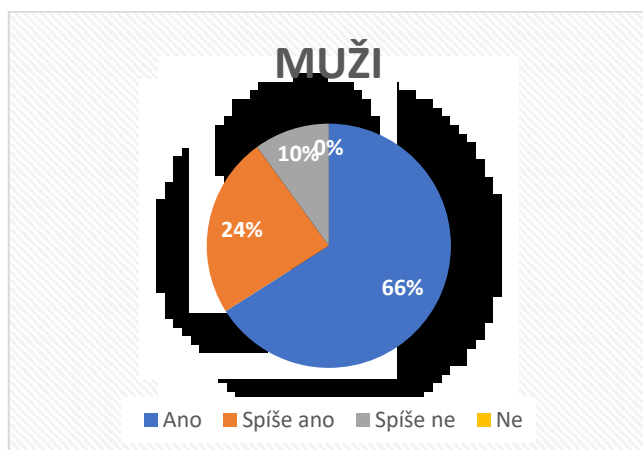
Podle žen by neměl být jejich partner či partnerka žárlivý/á či agresivní. Tyto dvě vlastnosti se ve výzkumném šetření vyskytly nejčastěji. Tzv. zdravá žárlivost mezi partnery je v pořádku, ale problém nastává v okamžiku, kdy žárlivost překročí pomyslné hranice a začne narušovat běžný chod partnerského vztahu. Žárlivost pak může přerůst v nejhorším případě i do fyzického násilí. Dále ženy považují za nepřijatelné vlastnosti, aroganci, sobeckost, tvrdohlavost a necitelnost.

Otázka č. 13

Znění: Dokážete si představit dlouhodobé soužití s partnerem/partnerkou, aniž byste uzavřeli sňatek?

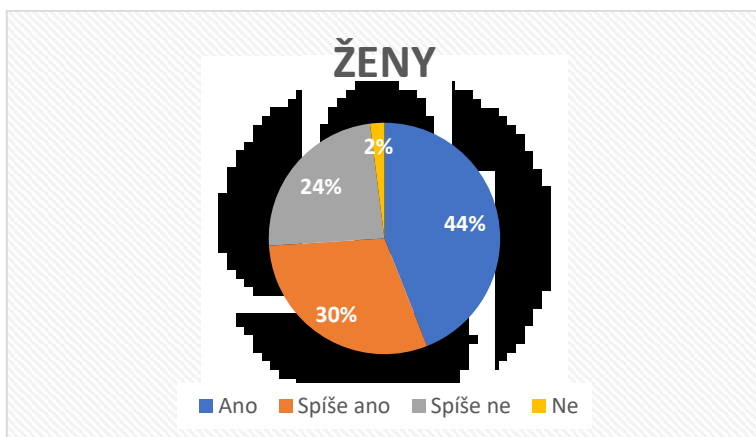
- Ano
- Spíše Ano
- Spíše ne
- Ne

Graf č. 20

Tato otázka byla zaměřena na to, jestli mladá generace zastává nesezdané soužití, které je v současnosti chápáno jako fenomén dnešní doby. Více než polovina mužských respondentů, přesněji 33 (66 %) mužů si dokáže představit dlouhodobé soužití s partnerem či partnerkou bez uzavření sňatku. 12 (24 %) dotázaných zvolilo variantu „spíše ano“, tudíž si takové soužití umí představit, ale jejich názor je doprovázený nějakými nejistoty, které se vážou k tomuto typu soužití. Dokonce 5 (10 %) dotazovaných si dlouhodobé soužití s partnerem/partnerkou, aniž by uzavřelo sňatek spíše představit nedokáže. V dotazníkovém šetření se nevyskytl žádný mladý dospělý, který jednoznačně odmítal tento životní styl.

Graf č. 21

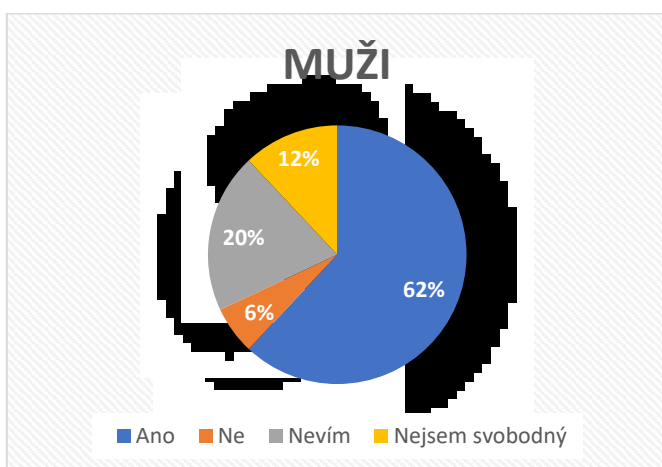
Z grafu je zřejmé, že 22 (44 %) žen si dlouhodobé soužití s partnerem či partnerkou bez uzavření sňatku umí představit. 15 (30 %) respondentek se přiklonilo k možnosti, že si nesezdané soužití s partnerem/partnerkou spíše dovedou představit. 12 (24 %) žen se přiklání k názoru, že by v nesezdaném soužití spíše žít nechtělo a 1 (2 %) žena si takovéto soužití nedokáže vůbec představit.

Otázka č. 14

Znění: Pokud jste svobodný/svobodná, plánujete se v budoucnu oženit/vdát?

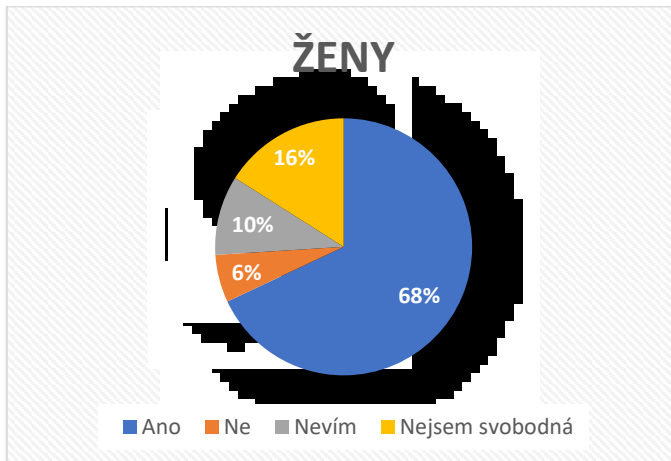
- Ano
- Ne
- Nevím
- Nejsem svobodný/svobodná

Graf č. 22

31 (62 %) mužů chce v budoucnu uzavřít sňatek. 10 (20 %) mužů si není zcela jistých, jestli se budou chtít v budoucnu oženit. Z grafu je také zřejmé, že 3 (6 %) muži neuznávají institut manželství. 6 (12 %) mužů institut manželství v minulosti uzavřelo.

Graf č. 23

Z grafu vyplývá, že většina respondentek 34 (68 %) má zájem o uzavření institutu manželství. 3 (6 %) ženy se vdát nechtějí a 5 (10 %) respondentek si není zcela jistých, jestli by chtěly v budoucnu institut manželství uzavřít. 8 (16 %) žen v manželství již je.

Otázka č. 15

Znění: Jestliže se nechcete oženit/vdát, tak z jakého důvodu?

- Papír není pro vztah důležitý
- Nechci se vázat
- Nemám finance na uskutečnění svatby
- Mám jiné priority
- Jiné

Tato otázka se týkala pouze respondentů, kteří si nejsou zcela jisti uzavřením manželství a také těch, kteří jsou jednoznačně přesvědčeni, že institut manželství v budoucnu neuzavřou. Ve variantách odpovědí jsou vybrané různé možnosti důvodů, proč institut manželství neuzavřít. Pokud měl někdo z dotázaných zájem uvést důvod, který se v nabízených odpovědích neobjevuje, mohl ho připsat do kolonky „Jiné“. Respondenti mohli dle svého uvážení v této otázce zvolit jeden či více důvodů se kterými se ztotožňují. V níže

uvedených tabulkách zmiňují důvody, které byly uvedeny, vedle následuje počet, kolikrát byl určitý důvod respondenty zvolen.

Tabulka č. 6

MUŽI	
Papír není pro vztah důležitý	7krát
Nechci se vázat	4krát
Nemám finance na uskutečnění svatby	1krát
Mám jiné priority	3krát
Jiné	0

Nejvíce zastoupenou odpovědí je, že „*papír není pro vztah důležitý*“, tuto možnost zvolilo 7 mužů z celkových 13 respondentů, kteří na tuto otázku odpovídali. 4 respondenti se nechtějí vázat a 3 dotazovaní mají jiné priority. Pouze 1 respondent uvedl, že „*nemá finance na uskutečnění svatby*“.

Tabulka č. 7

ŽENY	
Papír není pro vztah důležitý	4krát
Nechci se vázat	0krát
Nemám finance na uskutečnění svatby	1krát

Mám jiné priority	1krát
Jiné	2krát

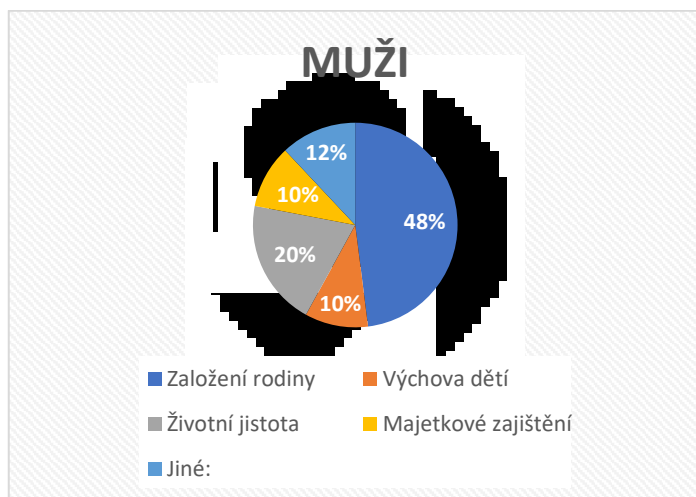
Počet ženského zastoupení v této otázce je menší než u mužů. Tato otázka se týkala pouze 8 žen. 4 respondentky zastávají názor, že „*papír není pro vztah důležitý*“. Z tabulky je zřejmé, že 1 žena nemá finance na uskutečnění svatby. Další z žen má v životě jiné priority než právě uzavřít institut manželství. 2 respondentky uvedly své důvody, proč nesouhlasí s uzavřením manželství či nejsou o jeho uzavření přesvědčeny. První žena, která vybrala možnost „Jiné“ uvedla, že v případě rozchodu s partnerem či partnerkou je snazší se „normálně“ rozejít než podstupovat rozvod. Daná respondentka má zřejmě strach z partnerského vztahu, který by nemusel vydržet. Druhá respondentka k dané otázce odpověděla: „*nevidím důvod vstupovat do manželství, může se stát, že se v mém životě objeví někdo jiný a lepší a zbytečně bych se musela s někým rozvádět*“. Pokud si je člověk s výběrem partnera jistý a spokojený nemá potřebu se zamýšlet nad tím, jestli by se nenašel pro něj někdo lepší. Na stranu druhou je možné, že tato žena má s partnerskými vztahy špatnou zkušenost, a proto zastává tento názor.

Otázka č. 16

Znění: Co považujete za hlavní účel manželství?

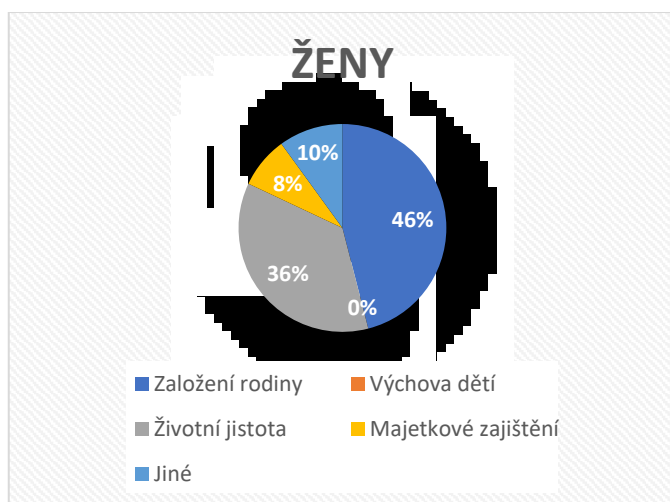
- Založení rodiny
- Výchova dětí
- Životní jistota
- Majetkové zajištění
- Jiné

Graf č. 24

Pro 24 (48 %) mužů představuje založení rodiny hlavní účel manželství. 5 (10 %) respondentů považuje za hlavní účel manželství výchovu dětí. Životní jistotu jako hlavní účel manželství zvolilo 10 (20 %) mužských respondentů. Variantu majetkového zajištění uvedlo 5 (10 %) mužů. Dalších 6 (12 %) dotazovaných uvedlo své vlastní účely. Pro jednoho muže má manželství „splnit účel spojení, manželství je důkaz nějaké oddanosti.“ Jeden z respondentů uvedl, že manželství je zbytečné. Pro 4 respondenty je hlavní účel manželství formální stvrzení partnerského vztahu.

Graf č. 25

Z grafu je zřejmé, že ženy obdobně jako muži, považují založení rodiny za hlavní účel manželství. Tuto možnost zvolilo 23 (46 %) respondentek. Životní jistota jako hlavní účel manželství je prvořadá pro 18 (36 %) žen. 4 (8 %) respondentky zvolily možnost majetkového zajištění. Pro žádnou z dotázaných nepředstavuje výchova dětí hlavní účel manželství. 5 (10 %) žen uvedlo jiné hlavní účely manželství. Pro jednu z dotázaných

představuje manželství ztrátu svobody. Další z respondentek uvedla, že neví, jaký by měl být účel uzavření institutu manželství. Hlavním účelem manželství pro 3 respondentky je láska k partnerovi či partnerce.

Otázka č. 17

Znění: Jaké důvody by měly vést k uzavření sňatku?

- a) Láska
- b) Předpoklad k založení rodiny
- c) Jistota, nebýt sám
- d) Možnost budování společného majetku
- e) Jiné

Tato otázka byla zaměřena na důvody uzavření sňatku. Respondenti si mohli vybrat jeden či více možností nebo mohli uvést jiné důvody, které by měly vést k uzavření institutu manželství.

Tabulka č. 8

MUŽI	
Láska	37krát
Předpoklad k založení rodiny	18krát
Jistota, nebýt sám	9krát
Možnost budování společného majetku	5krát
Jiné	2krát

Nejčastějším důvodem, který by měl vést k uzavření sňatku je pro 37 respondentů jednoznačně láska. Předpoklad k založení rodiny zvolilo 18 jedinců. 5 respondentů uvedlo

jako důvod uzavření manželství „*možnost budování společného majetku*“. Pro 9 jedinců je důvodem uzavření sňatku jistota, nebýt sám. Jeden z dotázaných uvedl, že by důvodem uzavření manželství měly být kulturní zvyklosti. Další z respondentů uvedl jako důvod uzavření sňatku právní ochranu.

Tabulka č. 9

ŽENY	
Láska	43krát
Předpoklad k založení rodiny	19krát
Jistota, nebýt sám	7krát
Možnost budování společného majetku	14krát
Jiné	1krát

Z tabulky vyplývá, že pro ženy je nejčastějším důvodem uzavření manželství stejně jako u mužů, láska. Tuto variantu vybralo 43 žen. Další nejvíce volenou odpovědí je předpoklad k založení rodiny, který zvolilo 19 respondentek. Za třetí častý důvod je považována možnost budování společného majetku. Tato odpověď byla v dotazníkovém šetření zvolena 14krát. Dalším důvodem, který se v odpovědích vyskytl byla jistota, nebýt sám, která je důležitá pro 7 žen. Jedna z respondentek uvedla, že „*peníze*“ pro ni představují hlavní důvod uzavření sňatku.

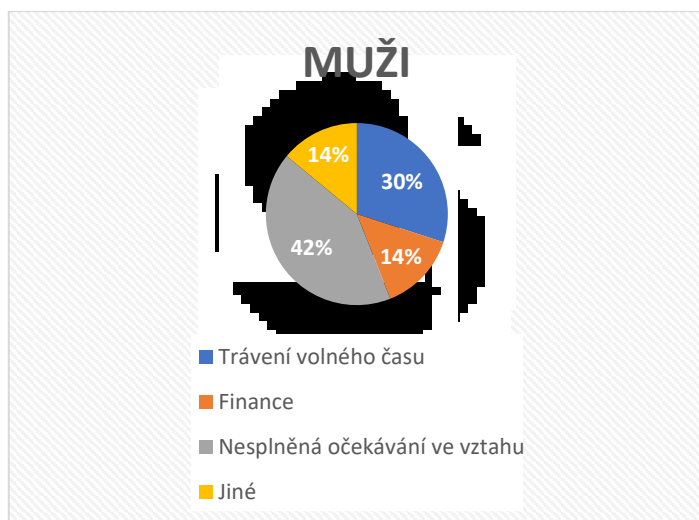
Otázka č. 18

Znění: Jaké jsou nejčastější příčiny konfliktů ve Vašich partnerských vztazích?

- a) Trávení volného času
- b) Finance
- c) Nesplněná očekávání ve vztahu

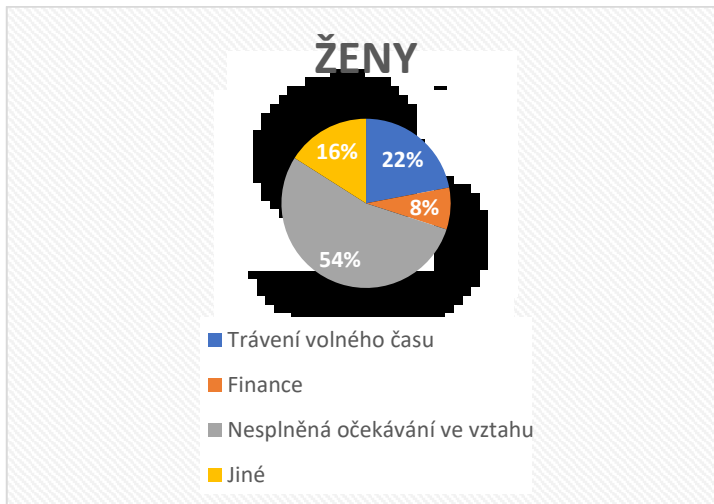
d) Jiné

Graf č. 26

21 (42 %) mužů uvádí za hlavní příčinu konfliktů v partnerských vztazích nesplněná očekávání ve vztahu. Trávení volného času představuje jako hlavní příčinu konfliktů v partnerských vztazích pro 15 (30 %) respondentů. 7 (14 %) dotazovaných řadí mezi hlavní příčinu konfliktů svých partnerských vztazích finance. Dalších 7 (14 %) respondentů uvedlo jiné příčiny konfliktů. 4 respondenti doposud neměli partnerský vztah. Pro jednoho respondenta je nejčastější příčinou konfliktů nedostatečná komunikace s přítelkyní. Nedostatek komunikace mezi partnery může vést k mnoha problémům. Pokud nejsou partneři schopni komunikovat o běžných věcech, může se stát, že se začnou vzájemně odcizovat. Jako další odpověď uvedl jeden z respondentů jako příčinu konfliktů ve svých partnerských vztazích samotné „soužití“. Podle něj je důležité vydržet a nerozvádět se kvůli malichernostem. Podle posledního respondenta problém nastává tehdy, kdy se z malého problému stává zbytečně velký problém.

Graf č. 27

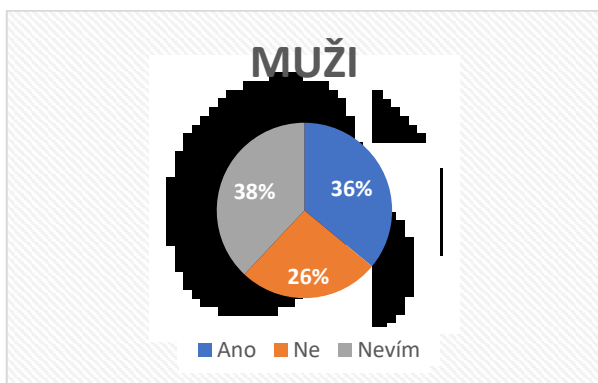
Z grafu vyplývá, že pro 27 (54 %) žen je nejčastější příčinou konfliktů v partnerských vztazích, podobně jako u mužů nesplněná očekávání ve vztahu. Trávení volného času představuje problém pro 11 (22 %) respondentek. Finance komplikují chod partnerského vztahu 4 (8 %) ženám. 8 (16 %) respondentek uvedlo jiné příčiny konfliktů ve svých partnerských vztazích. 3 respondentky žádný partnerský vztah nikdy neměly a 3 respondentky zmínily, že s partnerem či partnerkou nemívají žádné konflikty, jelikož spolu o všem komunikují. Pro jednu respondentku je největším problémem workoholismus partnera. Jestliže práce zasahuje do osobního života obou partnerů, může se stát, že se vztah začne rozpadat. Další respondentka uvedla, že nejčastěji se svým partnerem řeší jeho nadměrnou konzumaci alkoholu.

Otázka č. 19

Znění: Vyhledal/vyhledala byste odbornou pomoc v případě partnerských problémů?

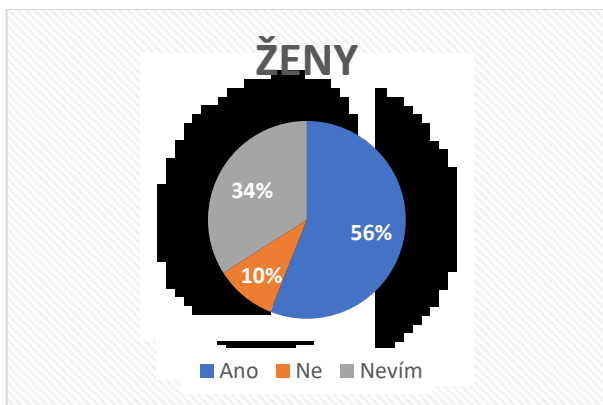
- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

Graf č. 28

Z grafu je zřejmé, že 18 (36 %) mužů by v případě potřeby vyhledalo odbornou pomoc při řešení partnerských problémů. Naopak 13 (26 %) dotazovaných by odbornou pomoc nevyhledalo. 19 (38 %) mužů si není zcela jistých, jestli by odbornou pomoc vyhledali či nevyhledali.

Graf č. 29

Více než polovina žen, přesněji 28 (56 %) uvedla, že by v případě potíží v partnerském vztahu vyhledala odbornou pomoc. Pouze 5 (10 %) respondentek by s vyhledáním odborné pomoci nesouhlasily. Podobně jako u mužů, 17 (34 %) žen není jednoznačně přesvědčeno o vyhledání odborné pomoci v případě partnerských problémů.

Otázka č. 20

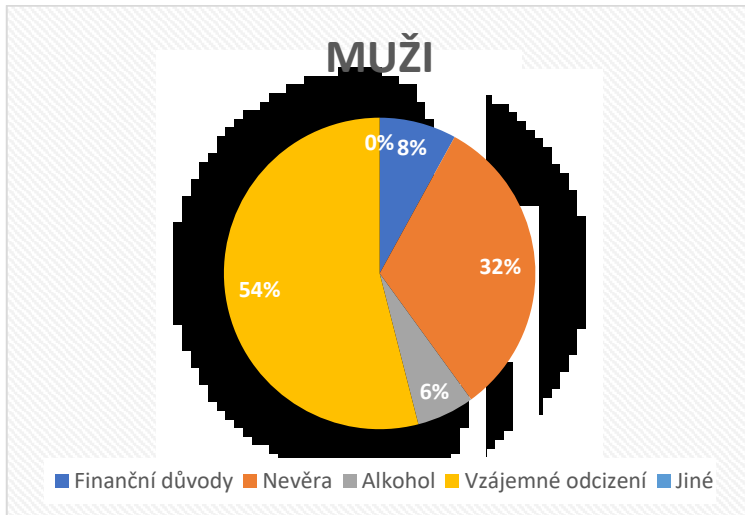
Znění: Z jaké důvodu podle Vás dochází nejčastěji k rozpadu manželství?

- a) Finanční důvody
- b) Nevěra
- c) Alkohol

d) Vzájemné odcizení

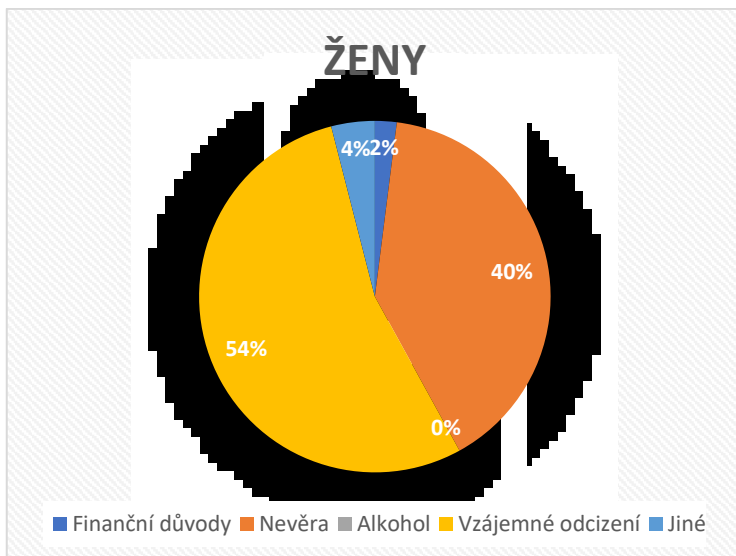
e) Jiné

Graf č. 30

Podle mužů je nejčastější příčinou rozpadu manželství vzájemné odcizení partnerů. Tuto možnost odpovědi uvedlo 27 (54 %) respondentů. Dalším častým důvodem je podle 16 (32 %) mužů nevěra ve vztahu. 3 (6 %) respondenti zvolili jako nejčastější problém rozpadu manželství nadměrnou konzumaci alkoholu. Podle 4 (8 %) mužů jsou hlavní příčinou rozpadu manželství finanční důvody.

Graf č. 31

26 (52 %) žen uvedlo, že vzájemné odcizení partnerů je nejčastějším důvodem rozpadu manželství. Nevěra je druhým nejčastějším důvodem rozpadu manželství. Tuto možnost zvolilo 20 (40 %) respondentek. Pouze 1 (2 %) respondentka uvedla, jako nejčastější důvod

rozpadu manželství finanční neshody. Možnost alkoholu vybrala jen 1 (2 %) žena. 2 (4 %) respondentky uvedly jako nejčastější příčinu rozpadu manželství nedostatečnou komunikaci ve vztahu a nedostačující snahu pro zlepšení partnerského vztahu.

V následující tabulce č. 10 můžeme vidět výsledky Chí kvadrát testu, které nepotvrzují statisticky významné rozdíly mezi pohlavím u zmíněných otázek.

Tabulka č. 10

Otázky	Sig.
Z jaké pocházíte rodiny?	,978
Vedli Vás rodiče k uzavření manželství či institut manželství zavrhovali?	,430
Dokážete si představit dlouhodobé soužití s partnerem/partnerkou, aniž byste uzavřeli sňatek?	,093
Pokud jste svobodný/svobodná, plánujete se v budoucnu oženit/vdát?	,554
Co považujete za hlavní účel manželství?	,139
Vyhledal/a byste v případě manželských problémů odbornou pomoc?	,054
Z jakého důvodu podle Vás dochází nejčastěji k rozpadu manželství?	,124

Poznámka – statisticky významný rozdíl se pohybuje na hladině $p < 0,05$.

9.8. Korelační analýza

Pro ověření korelačních vztahů mezi proměnnými byl použit neparametrický Spearmanův korelační koeficient. Zabývali jsme se korelací mezi otázkou č. 8 a otázkou č. 9. U těchto položek ukázaly výsledky korelační analýzy statisticky významný vztah (viz tabulka č. 11).

Tabulka č. 11 - Korelační analýza

	N	Korelační koeficient	Sig.
„Z jaké pocházíte rodiny?“ X „Vedli Vás rodiče k uzavření manželství nebo naopak institut manželství zavrhovali?“	100 (100 %)	1,000	,000

Poznámka – korelace ukazuje statisticky významný vztah, když je $p < 0,05$.

9.9. Vyhodnocení hypotéz

- První hypotéza – **Více než 40 respondentů má zájem uzavřít institut manželství či v manželském svazku již je.** Ke zjištění, zda mladí lidé chtějí či nechtějí uzavřít institut manželství, sloužila otázka č. 14. Součet respondentů, kteří mají zájem o uzavření institutu manželství tvoří 31 (62 %) mužů a 34 (68 %) žen. Institut manželství již v minulosti uzavřelo 8 (16 %) mužů a 8 (16 %) žen. Pouze 3 (6 %) muži a 3 (6 %) ženy odmítají institut manželství v budoucnu uzavřít. Dále se dotazníkového šetření účastnili i respondenti, kteří neví, jestli budou chtít v budoucnu institut manželství uzavřít, přesněji 10 (20 %) mužů a 5 (10 %) žen. První hypotéza se tedy potvrdila.
- Druhá hypotéza – **Nesezdané soužití je akceptovatelnou formou partnerského soužití pro více než 70 jedinců.**

Postoje k nesezdanému soužití byly zjišťovány prostřednictvím otázky č. 13. Více než 82 jedinců, přesněji 45 (90 %) mužů a 37 (74 %) žen si dovede představit dlouhodobé soužití s partnerem či partnerkou, aniž by uzavřeli sňatek. 5 (10 %) mužů a 12 (24 %) si dlouhodobé soužití s partnerem bez uzavření institutu manželství spíše nedovede představit. 1 (2 %) respondentka uvedla, že si nesezdané soužití neumí vůbec představit. Druhá hypotéza byla potvrzena.

- Třetí hypotéza – **Ženy častěji, než muži považují věrnost za nejdůležitější vlastnost partnera či partnerky.** Na vlastnosti ideálního protějšku jsme se zajímali v otázce č. 11. Ženy považují věrnost až za třetí důležitou vlastnost u partnera či partnerky, naopak právě muži řadí věrnost za nejdůležitější vlastnost partnera či partnerky. Třetí hypotéza tedy nebyla potvrzena.
- Čtvrtá hypotéza – **Více než 30 žen považuje založení rodiny za hlavní účel manželství.** Tuto hypotézu jsme ověřovali otázkou č. 16. Dotazníkového šetření se účastnilo pouze 23 (46 %) žen, které považují za založení rodiny za hlavní účel manželství. Životní jistota jako hlavní účel manželství je prvořadá pro 18 (36 %) žen. 4 (8 %) respondentky považují za hlavní účel manželství majetkové zajištění. Mezi dalším hlavním účelem manželství se v dotazníkovém šetření objevila láska k partnerovi či partnerce. Čtvrtá hypotéza se tedy nepotvrdila.
- Pátá hypotéza – **Více než 20 mužů by v žádném případě nevyhledalo odbornou pomoc v případě řešení manželských problémů.** Tato hypotéza byla ověřována otázkou č. 19. Dotazníkové šetření se účastnilo 18 (36 %) mužů, kterých by v případě manželských problémů vyhledalo odbornou pomoc. 19 (38 %) respondentů neví, jestli by potíže v partnerském vztahu řešili tím, že by vyhledalo odbornou pomoc a 13 (26 %) mužů nesouhlasí s vyhledáním odborné pomoci v případě manželských problémů. Pátá hypotéza se tedy potvrdila.
- Šestá hypotéza – **Více než 50 respondentů považuje vzájemné odcizení partnerů za nejčastější důvod rozpadu manželství.** Tato hypotéza byla ověřována prostřednictvím otázky č. 20. Vzájemné odcizení jako nejčastější důvod rozpadu manželství zvolilo celkem 53 respondentů, přesněji tedy 27 (54 %) mužů a 26 (52 %) žen. Šestá hypotéza byla potvrzena.

10. Diskuse

Výzkumného šetření se účastnilo celkem 100 respondentů, přesněji tedy 50 (50 %) mužů a 50 (50 %) žen. Dotazníkové šetření prokázalo, že většina respondentů má v současné době partnerský vztah. Zajímavým faktem je zjištění, že více než polovina jedinců pochází z úplné manželské rodiny, což je velkým překvapením, jelikož rozvodů v současné době velmi přibývá. Dále jsme zjistili, že většinu respondentů rodiče k uzavření institutu manželství nevedli, ale ani nijak institut manželství nezavrhovali.

V dotazníkovém šetření jsme se zaměřovali i na to, jaké názory mají mladí dospělí na předmanželskou smlouvu. Zatímco většina mužů se přiklání k tomu, že by manželskou smlouvu v budoucnu nechtěla uzavřít, tak ženy zastávají opačný názor. Ženy naopak hodlají v případě uzavření institutu manželství uzavřít předmanželskou smlouvu. V této otázce se tedy výsledné odpovědi respondentů z hlediska pohlaví velmi liší.

Z dotazníkového šetření dále vyplývá, že většina mužů a žen má zájem uzavřít institut manželství. Naopak respondenti, kteří se oženit či vdát nechtějí, zastávají názor, že manželství je pouze papírové stvrzení, které není pro vztah důležité. Nejčastějším motivem, vedoucím k uzavření sňatku je pro respondenty láska k partnerovi či partnerce. Zarážející je odpověď jedné respondentky, která považuje za hlavní důvod uzavření sňatku peníze.

Za hlavní účel manželství považují respondenti ve výrazné většině založení rodiny, což je pozitivní zjištění, že současná mladá generace má kladné prorodinné hodnoty a postoje.

Jeden z cílů praktické části bylo zjistit, jak nahlíží současná mladá generace na nesezdané soužití, které je v dnešní době stále diskutovanější a aktuálnější formou soužití. Respondenti se převážně přiklánějí k názoru, že si dlouhodobé soužití s partnerem či partnerkou umí představit. Respondenti zřejmě chápou nesezdané soužití jako první fázi vztahu před uzavřením institutu manželství.

V neposlední řadě jsme v dotazníkovém šetření zjišťovali, jaké vlastnosti by měl mít podle respondentů jejich ideální partner či partnerka. Většina mužů považuje za nejdůležitější vlastnost u své/svého partnera či partnerky, aby byl/a hodný/á. Pro ženy je naopak nejdůležitější upřímnost partnera či partnerky.

Dále jsme se zaměřovali na názory mladých dospělých na vyhledávání odborné pomoci v případě manželských či partnerských problémů. Zjistili jsme, že muži nejsou k této formě pomoci, tak skeptičtí, jak jsme očekávali. Někteří muži by v případě manželských problémů odbornou pomoc vyhledali a někteří muži nejsou zcela přesvědčeni, jestli by se přiklonili k vyhledání této formy pomoci.

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že mladí dospělí považují za nejčastější důvod rozpadu manželství vzájemné odcizení partnerů.

Studie Ulmajera (2007) se zabývala postoji mladých lidí k manželství a rodičovství. Počet dotazovaných v této studii bylo celkem N=90, přesněji 61 (68 %) mužů a 29 (32 %) žen. Ulmajer (2007) zmiňuje, že respondenti považují za nejčastější důvody rozpadu manželství nevěru mezi partnery, což může korespondovat s výsledky našeho výzkumu, jelikož naši respondenti uvedli nevěru mezi nejčastější důvody rozpadu manželství.

Studie Rezkové (2017) se zaměřovala na představy mladých dospělých lidí o partnerských vztazích a manželství. Pro výsledky využila kvantitativní i kvalitativní analýzu, kvůli lepší souvislosti mezi jednotlivými kategoriemi. Po vyřazení nevyhovujících respondentů byl počet dotazovaných N=120 (50 % muži a 50 % ženy) ve věku 18-30 let. Rezková (2017) zmiňuje, že respondenti považují za největší přínos života v partnerství pocity jistoty a bezpečí. Dalším přínosem uvedli radost, celkem dvojnásobně než muži a také sdílení, porozumění a lásku.

Také se věnovala kritériím podstatným pro výběr partnera. Nejvíce uváděnou charakteristikou partnera či partnerky je inteligence, dále fyzická atraktivita, laskavost a empatie. Tyto výsledky mohou souviset s odpověďmi našich respondentek, které také považují inteligenci za důležitou vlastnost partnera či partnerky.

Vzhledem k současné situaci, související s pandemií onemocnění Covid-19 mohly být výsledky našeho výzkumu do jisté míry ovlivněny. Tato pandemie překazila plány mnohým párům, které měly již naplánovaný svůj svatební den a kvůli této pandemii se nemohl uskutečnit. Podle statistického úřadu se za prvních deset měsíců roku 2020 uskutečnilo v České republice 38 000 svateb, což je přibližně o 10 000 sňatků méně než v roce 2019. Současná situace změnila i způsoby seznamování se. Během pandemie se lidé nemohou

scházet tak, jak to bylo dříve. Lidé využívají k seznamování sociální sítě a online seznamky, které ale nemusí všem jedincům vyhovovat. Celosvětová pandemie ovlivnila i samotné partnerské vztahy. Lidé tráví ve svých domovech většinu času, což může být pro partnery z hlediska společného soužití náročné.

10.1. Implikace výzkumu

Jedním z výsledků praktické části bylo zjištění že ženy mají větší zájem o uzavření předmanželských smluv nežli muži. Neubauer (2020) zmiňuje, že lidé si předmanželskou smlouvu nechávají sepsat hlavně z důvodu ochrany před odpovědností za dluhy svého partnera. Smlouvu podepisují snoubenci i v případech, kdy např. jeden z partnerů začíná podnikat a nechce riskovat, že by na případný krach doplatili jeho rodinní příslušníci.

Notářská komora ČR (2021) uvádí, že v roce 2020 si nechalo předmanželskou smlouvu sepsat 10 581 párů. Pro srovnání si uvedeme počet uzavřených smluv v předchozích letech. Například v roce 2014 bylo uzavřených 7 612 předmanželských smluv a v roce 2019 dokonce 10 891 smluv.

Podle Neubauera (2021) se „v období před koronavirovou pandemií zájem o manželské či předmanželské smlouvy každoročně narůstal.“

Další výsledek výzkumného šetření ukazuje, že vzájemné odcizení partnerů patří k nejčastějšímu důvodu rozpadu manželství. Po letech společného soužití může dojít k vzájemnému odcizení partnerů, kdy partneři nemají na sebe tolik volného času a může se stát, že později nebudou schopni mezi sebou ani komunikovat.

Rataj (2019) zmiňuje, že za komunikačními problémy stojí neschopnost partnerů akceptovat pocity toho druhého, stejně tak jako vyjádřit ty své. „Raději obviníme partnera, než bychom s ním sdíleli, co se nám to děje, jak se cítíme, proč se tak cítíme a jak to souvisí s naším životním příběhem.“

Rataj (2019) dále tvrdí, že nejčastější problémy mezi partnery vznikají v tzv. mentálním prostoru. „Pokud v něm není dostatek místa pro vztah a partneři dávají přednost práci, dětem, výkonu nebo volnému času pro seberealizaci, nastane z dlouhodobého hlediska velký problém.“

Podle vztahové poradkyně Řehulkové je důležité, aby si partneři udělali čas na rozhovor. Partneři by si měli sdělit své obavy, a také dát prostor k dialogu, ve kterém by se měli zaměřit na řešení problémů a sdílení svých myšlenek a nápadů. Pokud budou partneři k sobě upřímní a bude v jejich zájmu tomu druhému naslouchat, tak určitě některé problémy dokážou společně vyřešit. Pokud se partneři shodnou na konkrétních krocích a budou pracovat na společných problémech, mohou společně vybudovat dokonce lepší a silnější partnerský vztah.

10.2. Limity studie

Jedním z možných omezení této studie může být nízký počet otevřených otázek v dotazníkovém šetření. Výhoda otevřených otázek věrněji zachycuje pohled dotazovaného na otázku, jelikož respondent není omezen variantami odpovědí. Za další limit studie lze považovat počet respondentů. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 dotazovaných, tudíž větší počet dotazovaných by mohl ovlivnit výsledky výzkumu. Vzhledem k tomu, že dotazníkové šetření bylo realizováno prostřednictvím internetu, si nemůžeme být jisti, zda respondenti správně pochopili otázky a odpovědi v dotazníku.

Také jsme se mohli více zaměřit na to, jaké mají respondenti očekávání od institutu manželství a jak nahlíží na rozdělení rolí v manželství.

10.3. Doporučení pro budoucí studie

Pro další studie by bylo prospěšné, kdyby bylo v dotazníkovém šetření uvedeno více otevřených otázek, které respondenta podněcují k hlubšímu zamyšlení nad tématem. Nevýhodou dotazníkového šetření bylo neosobní setkání s respondenty. Jak již bylo výše zmíněno, pokud by další výzkum probíhal osobně, mohli bychom respondentům zodpovědět dotazy k otázkám a odpovědím, které mohly mít nejasné. Do dalších studií by bylo také možné zakomponovat dvě odlišné věkové kategorie, například mladší dospělost a starší dospělost a srovnávat tedy význam manželství z pohledu dvou jiných generací.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala významem manželství z pohledu současné mladé generace. Zaměřovali jsme se tedy na pojetí manželství a partnerských vztahů v mladé dospělosti. Zkoumaným životním obdobím byla mladá dospělost, tedy jedinci ve věkovém rozmezí 20-30 let. V tomto období spolu partneři diskutují, jak jejich vztah bude nadále pokračovat a jednou z možností může být vznik manželství v podobě uzavření sňatku. V teoretické části jsme se zaměřovali na charakteristiku historie manželství, v podobě nejstarší civilizace po kapitalismus, dále jsme se zabývali manželstvím v České republice před sametovou revolucí a po ní. Dále jsme se zaměřili na konkrétní definici manželství a na jeho výhody a nevýhody. Také jsme se zabývali jinými formy soužití, mezi které patří nesezdané soužití a registrované partnerství. Velkou součástí manželství je také jeho případný zánik, kterému jsme se v práci také věnovali. Dále jsme se soustředili na období mladé dospělosti a na partnerství v mladé dospělosti. V neposlední řadě jsme zmínili fáze partnerského vztahu a také jeho vývoj. V závěru teoretické části jsou uvedeny možnosti odborné pomoci, které lze vyhledat v případě řešení manželských či partnerských problémů.

Další částí diplomové práce je praktická část, ve které jsou prezentovány výsledky našeho výzkumného šetření, které se zaměřovali již na zmiňované názory a představy mladých dospělých na manželství či partnerství. V praktické části jsme si stanovili výzkumný problém. Po zaměření se na konkrétní výzkumné otázky jsme zjistili, že současná mladá generace má stále zájem o uzavření institutu manželství. Pro většinu respondentů má manželství velkou váhu. V dnešní době, kdy se lidé spíše soustředí na svou seberealizaci, kariérní vzestup či nezávislost, bylo toto zjištění velkým překvapením. Domnívali jsme se, že názory mladých dospělých na manželství budou ovlivněny i díky rozvodům, ke kterým v současnosti dochází stále častěji. V dnešní době, kdy se velká část manželství rozpadá, může nastat ze strany některých párů či jedinců odmítání této instituce. Výzkum nám ale tyto domněnky nepotvrdil. Dále jsme zjistili, že nejčastějším důvodem, který by měl vést k uzavření manželství je pro většinu dotázaných láska k partnerovi či partnerce. Někteří mladí lidé chtějí svou lásku a svůj vztah ještě více upevnit uzavřením sňatku, aby trval navěky.

Manželství a úplné rodiny, které ho obohacují, jsou v dnešní době velmi vzácné. Partneři by měli jeden druhému naslouchat, důvěřovat a v každé možné situaci pomáhat. Není

jednoduché se nestarat pouze o sebe, ale také o druhého člověka. Ve vztahu je nutné být tolerantní k potřebám toho druhého, k tomu, jaké má jako osobnost povahové rysy a temperament. Být součástí manželství má své výhody a nevýhody. Život v manželství má pozitivní dopad na psychickou pohodu. Za nevýhodu manželství se považuje např. „rozvodová bariéra“, to znamená, že jedinec nemůže z manželství ze dne na den odejít.

Hlavním cílem bylo zjistit, jaké názory zaujímá současná mladá generace na institut manželství a jaké jsou představy mužů a žen o partnerství či manželství. Z výsledků je zřejmé, že většina respondentů nehledě na pohlaví má zájem o uzavření institutu manželství. Také jsme se zajímali o to, jestli je nesezdané soužití pro mladou generaci atraktivní formou partnerského soužití. Většina dotazovaných si dokáže představit dlouhodobé soužití s partnerem, aniž by uzavřela sňatek. Nesezdané soužití je zde nejspíše chápáno jako tzv. „zkouška“, před případným sňatkem. Dalším cílem diplomové práce bylo zjistit, jestli je uzavření institutu manželství stále aktuální nebo je pouze přežitkem dnešní doby. Podle výsledků výzkumného šetření se zdá, že i přes aktuální trendy je manželství stále vysokou hodnotou, od které neopouští ani mladá generace.

Seznam použité literatury

1. CIBULEC, Jindřich. (1984). *Manželské praktikum*. Praha: Avicem s. 14. ISBN 08-096-084.
2. ESLAVA GALÁN, Juan. *Láska a sex ve starém Řecku*. Přeložil Jan SCHEJBAL. V Praze: Ikar, 2003. s. 119-120 ISBN 80-249-0244-3.
3. FRANCOVÁ, Marie a Jana DVOŘÁKOVÁ ZÁVODSKÁ. *Rozvody, rozchody a zánik partnerství*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. Právní rukověť (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-586-1.
4. GOODY, Jack. (2006). *Proměny rodiny v evropské historii*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny s. 26-27,29,34,37,39,41, 157. ISBN: 80-7106-396-7.
5. FIALOVÁ, Ludmila a Dana HAMPLOVÁ a kol. *Představy mladých lidí o manželství a rodičovství*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-87-7.
6. HARTL, Pavel a Helena HARTLOVÁ. *Psychologický slovník*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-303-x.
7. HRUŠÁKOVÁ, M. Zákon o rodině; KOVÁŘOVÁ, D. *Rodina a výživné, Vyživovací povinnost rodičů, dětí a dalších příbuzných*. Praha: Leges, 2011. ISBN: 978-80-87212-84-4.
8. JÄCKELOVÁ, K. *I tohle je manželství*. Praha: Knižní klub, 1997. ISBN 80-7176-460-4.
9. JANDOUREK, J. (2001). *Sociologický slovník*. 1. vydání. Praha: Portál, s.r.o. s. 288. ISBN 80-7178-535-0.

10. KLABOUCH, Jiří. *Manželství a rodina v minulosti*. Praha: Orbis, 1962. str. 12, 13, 25, 27.
11. KLÍMOVÁ CHALOUPKOVÁ, Jana a Petra ŠALAMOUNOVÁ. *Postoje k manželství, rodičovství a k rolím v rodině v České republice a v Evropě*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, c2004. Sociologické studie, s. 13. ISBN 80-7330-062-1.
12. KRATOCHVÍL, Stanislav. *Manželská a párová terapie*. Praha: Portál, 2009, s. 11-12,22,32. ISBN 978-80-7367-646-9.
13. KRAS, Paweł a Martin NODL, ed. *Manželství v pozdním středověku: rituály a obyčej*. Praha: Filosofia, 2014, str. 7. ISBN 978-80-7007-365-0.
14. KUČERA, Milan. *Populace České republiky 1918-1991*. Praha: Česká demografická společnost, Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 1994. str.59-60,89. ISBN 80-901674-7-0.
15. LANGMEIER, Josef a Dana KREJČÍŘOVÁ. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada). s. 167. ISBN 80-247-1284-9.
16. MANSFELDOVÁ, Zdenka a Milan TUČEK. *Současná česká společnost: sociologické studie*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. str. 128. ISBN 80-7330-009-5.
17. MAŘÍKOVÁ, Hana a Marie ČERMÁKOVÁ, ed. *Proměny současné české rodiny: (rodina – gender – stratifikace)*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2000. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-85850-93-1.
18. MATĚJKOVÁ, Erika. *Jak řešit konflikty a problémy v partnerských vztazích*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1832-3.
19. MATĚJČEK, Zdeněk. *Rodiče a děti*. 2. vyd. Praha: Avicenum, 1989, s. 335.

20. MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0332-7.
21. MOŽNÝ, Ivo. *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2006. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 80-86429-58-x.
22. NEŠPOR, Zdeněk R. a Jiří VEČERNÍK, ed. *Socioekonomické hodnoty, politiky a instituce v období vstupu České republiky do Evropské unie*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2006. s. 215,216. ISBN 80-7330-085-0.
23. NODL, Martin. *Středověk v nás*. Praha: Argo, 2015, s. 84. ISBN 978-80-257-1576-5.
24. NOVÁK, Tomáš. *Jak předejít krizi v manželství*. Praha: Grada, 2004. ISBN 80-247-0935-x.
25. NOVÁK, Tomáš. *Manželské a rodinné poradenství*. Praha: Grada, 2006. Psyché (Grada), s. 40. ISBN 80-247-1316-0.
26. NOVÁK, Tomáš. *Pomož si sám v manželské krizi. 1. vydání*. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. ISBN 978-80-247-1845-3.
27. NOVÁK, Tomáš. *Rodičovské judo: dítě během rozvodového řízení*. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-247-000-2-6.
28. PAVLÍK, Z (více autorů). *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1993, s. 35-36. ISBN 80-901424-2-7.
29. PLZÁK, Miroslav. *Manželská tonutí. 2. vyd. v nakladatelství Motto*. Praha: Motto, 2003. ISBN 80-7246-183-4.
30. POLONSKÝ D., 2000: *Úvod do sociologického výskumu*. Topolčany: Prima print, 200 s. ISBN 80-968110-2-9.

31. PONĚŠICKÝ, Jan. *Fenomén ženství a mužství: psychologie ženy a muže, rozdíly a vztahy. 3., dopl. vyd.* Praha: Triton, 2008. ISBN 978-80-7387-106-2.
32. PRŮCHOVÁ, Bohumila. *Slušný rozvod: [když už rozvod, tak: rychle, levně a s co nejmenším stresem]*. Brno: ERA, 2002. ISBN 80-86517-25-x.
33. RABUŠIC, Ladislav. *Kde ty všechny děti jsou? Porodnost v sociologické perspektivě.* Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. Studie (Sociologické nakladatelství), s. 265. ISBN 80-86429-01-6.
34. ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem. 3. vyd.* Praha: Portál, 2014. s. 230. ISBN 978-80-262-0772-6.
35. SMITH, Heather. *Děti a rozvod.* Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-906-2.
36. ŠÍNOVÁ, Renáta a Ondřej ŠMÍD. *Manželství.* Praha: Leges, 2014. ISBN 978-80-7502-046-8.
37. ŠMOLKA, Petr. *Výběr partnera: [pro nezadané i zadané].* Praha: Grada, 2005. Psychologie pro každého. ISBN isbn80-247-1080-3.
38. ŠMOLKA, Petr a Jan MACH. *Manželská a rodinná trápění.* Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-448-9.
39. ŠPATENKOVÁ, Naděžda. *Jak řeší rodinné krize moderní žena.* Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1567-8.
40. ŠTĚPÁNKOVÁ, Martina a ČIŽINSKÝ, Pavel. 2006. *Registrované partnerství pro začínající. Vyd. 1.* V Brně: STUD Brno. ISBN 80-239-7821-7.

41. TURČEK, Karol. Bratislava: IRIS, 2003. *Psychopatologické a sociálno-patologické prejavy detí a mládeže*. ISBN: 80-88778-99-9.
42. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0.
43. VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie II.: dospělost a stáří*. Praha: Karolinum, 2007. s. 9. ISBN 978-80-246-1318-5
44. VENGLÁŘOVÁ, Martina. *Průvodce partnerským vztahem*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2054-8.

Internetové zdroje

45. <https://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4581006/>
46. <https://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4581339/>
47. <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/rodinne-pravo/obecne>
48. <https://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-manzelstvi-uzavreni-manzelstvi.aspx>
49. <https://www.czso.cz/csu/czso/snatecnost-svobodnych-zen-v-letech-1961-2019>
50. <https://www.czso.cz/csu/stoletistatistiky/snatky-a-rozvod>
51. [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Graf_8_Pod%C3%ADI_osob_%C5%BEij%C3%ADc%C3%ADch_v_nesezdan%C3%A9m_sou%C5%BEit%C3%AD_ze_v%C5%A1ech_osob_v_p%C3%A1rov%C3%A9m_sou%C5%BEit%C3%AD_\(%25\),_%C4%8Cesk%C3%A1_republika.png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Graf_8_Pod%C3%ADI_osob_%C5%BEij%C3%ADc%C3%ADch_v_nesezdan%C3%A9m_sou%C5%BEit%C3%AD_ze_v%C5%A1ech_osob_v_p%C3%A1rov%C3%A9m_sou%C5%BEit%C3%AD_(%25),_%C4%8Cesk%C3%A1_republika.png)

52. <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-115#cast1>
53. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesi-vyhledavaji-manzelske-poradny-loni-jich-bylo-40-tisic/r~55e98f5a498811e599c80025900fea04/>
54. <http://www.amrp.cz/kdo-isme.html>
55. <https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/90612>
56. <https://www.denik.cz/jak-miluji-cesi-manzelstvi/kdyz-se-laska-pokazi-muze-byt-zle-smlouva-ochrani-pred-dluhy-20190719.html>
57. <https://magazin.aktualne.cz/zabijaci-manzelstvi-a-jak-se-jim-branit/r~72ef57042ab911e9b73eac1f6b220ee8/v~sl:8ba398b3570877b55fac1fd378da10f1/>
58. (<https://janarehulkova.cz/rozpada-se-potichu-vase-manzelstvi-ctyri-znameni-ktere-biji-na-poplach-a-jak-odcizeni-zastavit/>)
59. <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesi-loni-uzavreli-dosud-nejvyssi-pocet-manzelskych-smluv/r~b87dfcb4387111ea82ef0cc47ab5f122/>
60. <https://www.ceska-justice.cz/2021/01/manzelskou-smlouvu-loni-u-notaru-uzavrelo-10-581-paru-omezeni-obradu-nemelo-prilis-dopad/>
61. <https://psychologieprokazdeho.cz/dilema-kariera-nebo-rodina/>
62. https://www.lidovky.cz/byznys/firmy-a-trhy/najem-bytu-lidi-netahne-ale-moznost-koupe-je-minulosti-prumernemu-kupci-je-44-let.A190309_143249_firmy-trhy_zdp

63. <https://www.avcr.cz/export/sites/avcr.cz/.content/galerie-souboru/tiskove-zpravy/2021/SOU-Drahy-bydleni-milenialu-1802.pdf>
64. <https://www.czso.cz/csu/czso/zalozeni-rodiny-je-ekonomicky-narocne-20140507>
65. <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/partnerske-svazky-osob-stejneho-pohlavi-v-ceske-republice-a-v-evrope-n-7zdlf33hnf>
66. <https://is.muni.cz/th/n5mnm/?id=292072>

Přílohy

Dotazník – Význam manželství z pohledu současné mladé generace

Vážení respondenti,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který slouží pro výzkum mé diplomové práce na téma „Význam manželství z pohledu současné mladé generace“.

Dotazník je určen mladým dospělým ve věkovém rozmezí 20-30 let. Dotazník je zcela anonymní a dobrovolný.

- 1) Jaké je Vaše pohlaví?
 - Muž
 - Žena
- 2) Jaký je Váš věk?
 - 20-25 let
 - 26-30 let
- 3) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
 - Základní
 - Středoškolské
 - Vyšší odborné
 - Vysokoškolské
- 4) Studujete nebo pracujete v současné době?
 - Studuji
 - Pracuji
 - Studuji i pracuji
 - Jsem nezaměstnaný/á
- 5) Jaký je Váš postoj k náboženství?
 - Věřící
 - Nevěřící

6) Jaký je Váš stav?

- Nezadaný/á
- Zadaný/á do 1 roku
- Zadaný/á déle než 1 rok
- Ženatý/vdaná
- Rozvedený/á
- Vdovec/vdova

7) Máte děti?

- Ne
- 1 dítě
- 2 a více dětí

8) Z jaké pocházíte rodiny?

- Z úplné manželské rodiny (rodiče žijí v manželství)
- Z úplné nemanželské rodiny (bez uzavření manželství)
- Z rozvedené rodiny
- Jiné

9) Vedli Vás rodiče k uzavření manželství nebo naopak institut manželství zavrhovali?

- Vedli
- Zavrhovali
- Nevedli, ale ani nezavrhovali

10) Trvali byste před uzavřením sňatku na předmanželské smlouvě?

- Ano
- Spíše Ano
- Spíše ne
- Ne

11) Jaké vlastnosti by měl mít Váš ideální partner/partnerka? Uveďte, alespoň 2.

12) Jaké vlastnosti by naopak neměl mít Váš ideální partner/partnerka? Uveďte, alespoň 2.

13) Dokážete si představit dlouhodobé soužití s partnerem/partnerkou, aniž byste uzavřeli sňatek?

- Ano
- Spíše ano
- Spíše ne
- Ne

14) Pokud jste svobodný/á plánujete se v budoucnu oženit/vdát? (Pokud nejste svobodný/á, pokračujte na otázku č. 16)

- Ano
- Ne
- Nevím
- Pokračovat na otázku č. 16

15) Jestliže se nechcete vdát, vyberte prosím jeden nebo více důvodů:

- Papír není pro vztah důležitý
- Nechci se vázat
- Nemám finance na uskutečnění svatby
- Mám jiné priority
- Jiné:

16) Co považujete za hlavní účel manželství?

- Založení rodiny
- Výchova dětí
- Životní jistota
- Majetkové zajištění
- Jiné:

17) Jaké důvody by měly vést k uzavření sňatku? (Vyberte jednu nebo více možností)

- Láska
- Předpoklad k založení rodiny
- Jistota, nebýt sám
- Možnost budování společného majetku
- Jiné:

18) Jaké jsou nejčastější příčiny konfliktů ve Vašich partnerských vztazích?

- Trávení volného času

- Finance
- Nesplněná očekávání ve vztahu
- Jiné:

19) Vyhledal/a byste odbornou pomoc v případě manželských problémů?

- Ano
- Ne
- Nevím

20) Z jakého důvodu podle Vás dochází nejčastěji k rozpadu manželství?

- Finanční důvody
- Nevěra
- Alkohol
- Vzájemné odcizení
- Jiné:

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá významem manželství z pohledu současné mladé generace. Práce se zaměřuje na aspekty, které ovlivňují pohled na institut manželství. Dále se věnujeme období mladé dospělosti, kde se dále zabýváme psychickým a tělesným vývojem, který s tímto obdobím souvisí. V práci jsme se také soustředíme na nesezdané soužití, které je v dnešní době oblíbenou formou soužití. Z výzkumného šetření je zřejmé, že současná mladá generace má stále zájem o uzavření institutu manželství a hlavním důvodem, který by měl vést k uzavření manželství je pro většinu dotazovaných láska k partnerovi či partnerce.

Abstract

This diploma thesis deals with the importance of marriage from the perspective of the current young generation. The work focuses on aspects that affect the view of the institute of marriage. We also deal with the period of young adulthood, where we also deal with mental and physical development, which is related to this period. In our work, we also focus on unmarried cohabitation, which is a popular form of cohabitation today. It is clear from the research survey that the current young generation is still interested in the conclusion of the institute of marriage and the main reason that should lead to the conclusion of marriage for most respondents is love for a partner.